

"Sokakları, alanları mühürleyemezler!"

Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD) İstanbul Şube Başkanı Av. Gökmen Yeşil ve Özgürlükçü Hukukçular Derneği (ÖHD) İstanbul Şubesi Eşbaşkanı Av. Sinan Zincir ile artan baskı ve saldırılara paralel olarak aralarında ÖHD ve ÇHD'nin de olduğu avukat örgütlerine yönelik kapatma saldırılarını ve bundan sonra

nasıl bir mücadele hattı izleyeceklerini konuştuk.

Hem Zincir hem de Yeşil, OHAL ilanının ardından "FETÖ" gerekçesiyle başlayan saldırıların devrimci, ilerici, Kürt muhalefetine uzandığını bunun sonrasında da sıranın kendi derneklerine geleceğini belediklerini ve bunun şaşırtıcı olmadığını ifade ettiler.

s.12

Av. Gökmen Yeşil

Av. Sinan Zincir

Haftalık
Sosyalist
Siyasal Gazete

ISSN 1300-3585

Sayı 2016 / 43
18 Kasım 2016 * 1 TL

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak1.net

Dinçi-faşist iktidar zıvanadan çıktı...

Ayakta kalmayı zor aygıtının tüm aparatlarını harekete geçirerek başarabilen bir iktidarın saldırganlığı, ancak öznesi işçi sınıfıyla emekçiler olan birleşik, devrimci, meşru/militan bir direnişle durdurulabilir. O halde tüm güçler, olanaklar, araçlar böyle bir direnişin üretim ve yaşam alanlarında örülebilmesi için seferber edilmelidir.

Tek çıkış yolu devrimci direniştir!

Faşizm, demokrasi mücadelesi ve devrim

Yanlış olan kapitalist Türkiye'de demokrasi sorununun çözümünü, toplumsal devrim hedefi içinde ele almak, onu kendi içinde amaçlaştırmaktır.

Gerici savaşlar, 'insan hakları' ve 'sivil' ölümleri

Kapitalizm nasıl ki 'adilleştirilerek' yaşanır bir sistem haline getirilemezse, haksız savaşlarda da tecavüzlerin, 'sivil' ölümlerinin önü alınmaz.

AKP'nin 2017 programı: Emekçileri köleleştirmek

Sermayenin çıkarları doğrultusunda hazırlanan 2017 programına karşı emekçiler kendi mücadele programlarıyla çıkmalıdır.

Ekim Devrimi ve ulusal sorun

s.12

Bir bankanın raporu ve Ekim Devrimi'nin yadsınamayan anlamı

s.16

Dinci-faşist iktidar zıvanadan çıktı;

Tek çıkış yolu devrimci direniştir!

Dinci-faşist rejimi tahkim etmek için zıvanadan çıkan saldırganlığa karşı direnebilecek tek güç toplumun ilerici-devrimci güçleriyle işçi ve emekçilerdir. Bu saldırganlık, Erdoğan'la müritlerinin bazı öznel çıkarlarını gözetse de, esas olarak burjuvazinin sınıf çıkarlarını korumayı hedefliyor. Dolayısıyla buna karşı direniş de, ancak işçi sınıfıyla emekçilerin kitlesele katılımıyla caydırıcı bir güce ulaşabilir.

Toplumsal meşruiyetini yitiren rejimler, iktidarlarını koruyabilmek için zor aygıtlarını pervasızca kullanmaya başlar. Hak arama mücadelelerine saldırır, muhalif kesimleri yasaklarla, tutuklamalarla susturmaya çalışır, teslimiyeti reddeden siyasal güçleri, biat etmeyen basını saf dışı bırakmak için "cüppeli tetikçiler" takımını seferber ederler. "Üst akıl"dan emir alan "organik gazeteci" beslemeler hedef gösterir, kolluk kuvvetleri harekete geçer, işkenceciler işe koşular, zindanlar dolup taşar...

Bu tablo, Haziran Direnişi'yle kimyası bozulan dinci-faşist AKP iktidarının icraatlarıyla birebir örtüşmektedir. 17-25 Aralık'ta patlak veren cumhuriyet tarihinin en rezil yolsuzluk, hırsızlık ve rüşvet skandalıyla meşruiyeti yerle bir olan bu iktidarın elinde kamçıdan başka bir şey kalmamıştır. Nitekim iktidar ve rant paylaşımı konusunda anlaşamayan AKP-Cemaat koalisyonu bu süreçte çatladı. Birlikte yöneten, birlikte devleti ele geçiren, birlikte çalıp çırpan bu iki dinci odak arasındaki kirli hesaplaşma, 15 Temmuz başarısız darbe girişimiyle yeni bir evreye sıçradı. Zemini kaygan olmakla birlikte inisiyatifini ele geçiren Tayyip Erdoğan AKP'si, darbe girişimini "tanrının lütfu" saymış, kaçak sarayın tiranına biat etmeyen herkesi derdest etme hareketini hızlandırmanın vesilesi haline getirmiştir.

DİNCİ DARBE DOLUDİZGİN

15 Temmuz darbe girişimine dair pek çok şaibe ve soru işareti mevcut. Bunları yok sayan sermaye iktidarı, toplumu karanlık bir cendereye sıkıştırmak için devlet terörünün dozunu arttırmakla meşgul. T. Erdoğan AKP'si Gülen cemaatinden çok Kürt hareketini, ilerici-dev-

rimci güçleri, muhalif dernek ve kurumları etkisizleştirmeye öncelik veriyor. Belirli alanlarda cemaati tasfiye etme çabası olsa da, AKP içindeki cemaat kanadıyla ittifak devam ediyor. Zira bu ittifakın bozulması, dinci iktidarın çöküşünü de kaçınılmaz kılar.

Bu kaba riyakarlık şaşırtıcı değil. Çünkü AKP de Gülen cemaati de aynı gerici ideolojik kaynaklardan besleniyor, varmak istedikleri hedefler arasında kayda değer bir fark bulunmuyor. IŞİD ile El Kaide arasında ne kadar fark varsa, AKP ile cemaat arasında da o kadar fark var. Bu Ortaçağ artığı çizginin iki kanadı arasındaki anlaşmazlığın nedeni zihniyetlerinin farklı olmasından kaynaklanmıyor. Asıl neden iktidar ve rant paylaşımında yaşanan anlaşmazlıktır. Fethullah Gülen'i dün kadar "çağın peygamberi" diye yutturmaya çalışanların başında AKP şeffelinin bulunması bir tesadüf olmadığı gibi, kandırılmakla da bir ilgisi yok. Dinci-faşist gericiğin nihai hedeflerine ulaşabilmesi için tezgahlanan esas darbe ise, iktidarın peş peşe gerçekleştirdiği fütursuz saldırılarla devam ediyor.

ÖZNESİ EMEKÇİLER OLAN DEVRİMCİ BİR DİRENİŞ ÖRMEK İÇİN SEFERBER OLMA ZAMANI

Kürt hareketiyle kurduğu "barış masası"ni devirerek kirli savaşı başlatan AKP iktidarı bu süreçte IŞİD'i kullanarak kitlesele katliamlar yapmış, Kürt kentlerini yakıp yıkmış, yüz binleri yerinden yurdundan etmiş, binleri katletmiş, on binlerce emekçi işten atmış, muhalif basını susturmuştur. Son saldırı furçasında ise düzen medyasının tek muhalif sesi olan Cumhuriyet gazetesine saldırmış,

gazetecileri tutuklamış, liderleri dahil HDP milletvekillerini zindana kapatmış, 400'e yakın dernek ve kurumu bir kararla mühürlemiştir...

İktidarın son saldırı furçası AB emperyalistleri ile TÜSİAD kodamanlarını bile rahatsız etti. Elbette bunların derdi ilerici güçleri, toplumsal muhalefeti hedef alan saldırıların durdurulması değil. Onları rahatsız eden, Erdoğan ve AKP'sinin burjuva düzenin imajını yerle bir eden icraatlarının tüm sınırları aşmasıdır. Ne AKP şeffeliyle çıkar temelli anlaşmalar imzalayan AB, ne "sömürü çarkının istikrarı" uğruna bu iktidara destek veren TÜSİAD dinci gericilikle hesaplaşabilir. Çünkü onlar bu vebayı emekçilerin başına musallat eden düzenin efendileridir.

Dinci-faşist rejimi tahkim etmek için zıvanadan çıkan saldırganlığa karşı direnebilecek tek güç toplumun ilerici-devrimci güçleriyle işçi ve emekçilerdir. Bu saldırganlık, Erdoğan'la müritlerinin bazı öznel çıkarlarını gözetse de, esas olarak burjuvazinin sınıf çıkarlarını korumayı hedefliyor. Dolayısıyla buna karşı direniş de, ancak işçi sınıfıyla emekçilerin kitlesele katılımıyla caydırıcı bir güce ulaşabilir. Direnişi örgütlemek öncelikle ilerici, devrimci kurum ve güçlerin sorumluluk alanında olsa da, emekçi kitlelerin mücadeleye katılımını esas alan bir çizgide geliştirilmesi hayati bir önem taşımaktadır.

Ayakta kalmayı zor aygıtının tüm aparatlarını harekete geçirerek başarabilen bir iktidarın saldırganlığı, ancak öznesi işçi sınıfıyla emekçiler olan birleşik, devrimci, meşru/militan bir direnişle durdurulabilir. O halde tüm güçler, olanaklar, araçlar böyle bir direnişin üretim ve yaşam alanlarında örülebilmesi için seferber edilmelidir.

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı: 2016/43 * 18 Kasım 2016 * Fiyatı: 1 TL

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:

Ersin Özdemir

EKSEN Basım Yayın Ltd. Şti.

Yayın türü: Süreli Yaygın

Yönetim Adresi: EKSEN YAYINCILIK
Meşrutiyet Mah. Kodaman Sk. No: 111/15
Şişli / İstanbul

Tif. No: (0212) 621 74 52 - 0536 285 73 25
e-mail: info@kizilbayrak.net
twitter: @kizilbayraknet
www.kizilbayrak1.net

Baskı: SM Matbaacılık - Çobançeşme Mahallesi Sanayi Cad. Altay Sk. No: 10 A Blok - Yenibosna / İSTANBUL

Faşizm, demokrasi mücadelesi ve devrim

Faşizme karşı “demokrasi ve özgürlük” deyince solda ve liberal reformist cehahta akan suların durduğu bir dönemin içindeyiz. Sermaye iktidarının çıplak egemenliği karşısında demokrasiye duyulan bu hayranlık, temelleri çok eskilere dayanan köklü bir gelenektir. Programatik bir temeli olan bu geleneğin temsilcisi durumdaki akımların tümünün ortak özelliği ise iktidar bilinci ve perspektifinden yoksunluktur. Dünün devrimci demokratik akımları, demokrasi sorununu iktidar sorunu olarak gördükleri durumda bile, burjuvazinin sınıf iktidarı koşullarında demokrasi sorununu liberal-reformist tarzda ele almanın ötesine geçemiyorlardı. Gelinen yerde “devrimci” kimlik yerini “demokrat” bir kimliğe bıraktığı için demokrasi artık idealleştirilmiş ve stratejik bir hedef haline gelmiş bulunuyor.

Ufku burjuva demokrasisini aşamayan “özgürlük” tutkunu sol akımların “Faşist diktatörlüğe”, “ileri faşizme”, “ön faşizm sürecine” “tırmanan faşizme”, “AKP faşizmine” ve dinsel gericiğin karanlığına karşı “Demokratik Türkiye” ve “Demokratik cumhuriyeti” her derdin dermanı olarak gördüğü için bu “mutlu sona” ulaşma arayışı ve çabaları da hız kazanmış bulunuyor. Bu doğrultuda atılan başka bazı adımların yanı sıra “emokrasi cephesi” ve “Demokrasi İçin Birlik” platformları bu çabaların aldığı somut biçimler oluyor. Bu girişimler “demokrasi güçleri birleşiyor”, “güçlü demokratik bir muhalefet odağı yaratılıyor” biçiminde belli umut ve heyecanlar da yaratmış bulunuyor.

Bunlardan biri olan “Demokrasi İçin Birlik” platformu, yaptıkları açıklamalar ve yayınladıkları deklarasyonla öteki tüm cephe ve birliklerin ve hemen tüm sol reformist akımların ortak fikir ve hedeflerini en özlü şekilde dile getirmiş bulunuyor. “AKP faşizmine” karşı demokrasiyi kazanmak için hemen tüm liberal, reformist odakların bir araya geldiği “Demokrasi İçin Birlik” platformunun bileşenlerini CHP, HDP, HDK, KESK, DİSK, TTB, EMEP, EHP, Halkevleri, Kaldıraç, SODAP, YSGP, Devrimci Parti ve kadın, LGBT, kent, ekoloji, insan hakları eksenli örgüt ve kurumlar oluşturuyor. İstisnalar hariç, adları burada geçmeyen öteki sol akımların da öncelikli hedefinin “Demokratik Türkiye” olduğu biliniyor.

CHP’nin yanı sıra içlerinde marksist oldukları konusunda kendi aralarında yarışanların da olduğu bu zengin ve renkli bileşim “Yeni bir umut ve güç merkezi ihtiyacını karşılamak” iddiasıyla kurdukları

Yanlış olan kapitalist Türkiye’de demokrasi sorununun çözümünü, toplumsal devrim hedefi içinde ele almamak, onu kendi içinde amaçlaştırmaktır. Devrimci bir parti için aslolan ise, tüm temel demokratik haklar uğruna mücadeleyi burjuvazinin sınıf iktidarını devirme hedefine bağlamak, tüm demokratik kurum ve özelemleri bu uğurda seferber etmektir.

rı bu birliği “Türkiye’nin siyasal yaşamında yeni bir başlangıç” olarak tanımlıyorlar ve “*Bu karanlık tabloyu değiştirmek, demokratik bir ülkede yaşayabilmek için Türkiye’de hukukun üstünlüğüne dayanan, çağdaş, çoğulcu ve katılımcı bir demokrasinin inşa edilmesine ihtiyaç vardır*” tespitinde bulunuyorlar. Bu tespitten çıkardıkları politik hedeflerini ise “*demokrasiden yana olan bütün güçleri biraraya getirerek laik, demokratik bir Türkiye yaratabilmek*” olarak ilan ediyorlar. Evet, devrimci olma iddiasında olan solun ana gövdesiyle ulaştıkları stratejik hedef gerçekten de artık “Laik, demokratik Türkiye’dir.”

Denilecektir ki, bugünün Türkiye’sinde siyasal özgürlükleri ve demokrasiyi yok etmek, emeği daha ağır koşullarda sömürmek için çırpınan “AKP faşizminin” karanlığını püskürtmek, “demokrasi ve özgürlüğü” kazanmak yaşamsal değil midir? Dinsel gericiğin karanlığı karşısında “laiklik” talep etmek, kanunsuzluğun, “tek adam diktatörlüğünün” karşısında “adaleti” savunmak, Kürt halkına karşı sürdürülen kirliliği imha savaşı karşısında “barış” talep etmek, ötekileştirilen, yok sayılan mezhep ve inançların temel haklarına sahip çıkarak, ayrımcılığın ve ırkçılığın ortadan kaldırılmasını, işçi sınıfı

ve çalışanların zorlu mücadelelerle ve ağır bedellerle kazandığı “hakların” korunması ve geliştirilmesini, ağır sömürü ve çalışma koşullarının “hafifletilmesini” istemek kadar doğal ve meşru ne olabilir ki?

Tüm bu demokratik talepler uğruna mücadeleyi “Demokratik bir Türkiye”, “Demokratik bir cumhuriyetle” taçlandırmak neden yanlış olsun ki?

Elbette tüm bu demokratik reform taleplerini formüle etmekte yanlış olan hiçbir şey yoktur. Bunlar uğruna bugünden kararlı bir mücadele sürdürmek bir dizi şeyin yanı sıra geleceğin devrimci sınıf mücadeleleri için de zorunludur. Yanlış olan bunlar değil, yanlış olan kapitalist Türkiye’de demokrasi sorununun çözümünü, toplumsal devrim hedefi içinde ele almamak, onu kendi içinde amaçlaştırmaktır. Devrimci bir parti için aslolan ise, tüm temel demokratik haklar uğruna mücadeleyi burjuvazinin sınıf iktidarını devirme hedefine bağlamak, tüm demokratik kurum ve özelemleri bu uğurda seferber etmektir. Demokratik hak ve özgürlükleri başlıca amaç olarak değil, prolaterya devriminin bir yan ürünü olarak ele almaktır.

TARİH İKİ DEMOKRASİYE TANIKLIK ETMİŞTİR.

Bugünün dünyasında ve Türkiye’sinde herkes demokrasi ve özgürlük istiyor, herkes bunun mücadelesini veriyor. Emperyalist yamyamlar bile ülkelere ve halklara karşı düzenledikleri barbar operasyonlarını “özgürlük, demokrasi ve adalet” isimleriyle yürütüyor. Çürümüş ve kokuşmuş diktatörlüklere, gerici ve faşist rejimlere karşı emekçilerin politik temsilcileri olma iddiası taşıyan sol akımlar da “özgürlük, demokrasi ve adalet” talep ediyor ve bunun mücadelesini veriyor. “Özgürlük ve demokrasi” kavramlarının emperyalist kapitalizm tarafından kirlendiği, kirliliği çıkar ve amaçlarının örtüsü olarak kullanıldığı biliniyor. Fakat bu aynı kavramlar sol tarafından sınıfsal içeriğinden koparılıp, emekçileri sahte umutlarla oyalamanın ve onları yanlış hedeflere yönlendirmenin ve tam da bundan dolayı burjuvazinin sınıf egemenliğini pekiştirmenin bir aracı haline getiriliyor.

Dolayısıyla hangi sınıfın demokrasisi için mücadele edildiğini net olarak ortaya koymak, devrimci siyasal mücadelenin geleceği bakımından özel bir önem taşıyor. “Ayrı ayrı sınıflar var olduğu süre-

ce 'ari demokrasiden' değil, ama yalnızca sınıfsal demokrasiden söz edileceği açıktır." (Lenin) Dolayısıyla genel olarak demokrasi ve genel olarak demokrasi mücadelesi liberal boş bir laf yığındır. "Bir liberalin genel olarak demokrasiden söz etmesi doğaldır. Bir marksist ise; 'hangi sınıf için?' diye sormaktan hiçbir zaman geri kalmayacaktır." (Lenin)

Bu bakış açısı, burjuva diktatörlüğü koşullarında demokrasi mücadelesi söz konusu olduğunda bir devrimci ile bir liberal demokrati ve reformisti birbirinden ayıran temel tartışma eksen ve temel ayırım çizgisidir. Kapitalist Türkiye'de demokratik ve politik özgürlükler uğruna mücadeleyi başlıca amaç olarak değil, sosyalist devrimin yan ürünü olarak ele almak, demokrasi sorununda devrimci kimliğe ve konuma sahip olmanın biricik ölçütüdür. Demokratik görevler sosyalist devrim programına bağlı olarak ele alınmaz ve çağdaş burjuva demokrasinin karşısına ikirciksiz bir şekilde proletarya demokrasisiyle çıkılmazsa devrimci kimliği yitirmek ve burjuva düzene kapaklanmak kaçınılmaz olur. Ya burjuva demokrasisi ya da proletarya demokrasisi, ara yol yoktur. Çünkü, "Tarih, feodalitenin yerini alan burjuva demokrasi ile, burjuva demokrasinin yerini alan proletarya demokrasisini bilir" (Lenin)

Burjuva demokrasisi, burjuva sınıf egemenliğinin -tabii işçi ve emekçilerin zorlu mücadeleleri sonucu ortaya çıkan-kendine özgü bir biçimdir. Türkiye toplumunun hiçbir zaman demokratik toplum yapısına kavuşmadığı gerçeğinden hareketle, böyle bir demokrasiyi amaçlamak, liberal demokratların politik platformu olabilir. Devrimci açıdan yapılması gereken, bütün demokratik talepleri eksiksiz olarak formüle etmek ve bunlar uğruna verilen mücadeleyi iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi mücadelesinin zorunlu bir parçası olarak ele almaktır.

FAŞİZME KARŞI MÜCADELE VE BURJUVA DEMOKRASİSİ

Kimi sol akımalara göre on yıllardan beri Türkiye'de "faşist bir diktatörlük" rejimi var, kimine göre "tırmanan", kimine göre "ileri" kimine göre de "açık" faşizm var vs. Herkesi kesen ortak eksen ve inanç ise, faşizmin giderek kurumlaştığı ve sürekli tahkim edildiği yönündedir. Dolayısıyla faşizm -burjuva demokrasisi ikilemi içinde sorunu ele almak ve faşizme karşı "düzenin demokratikleştirilmesini" amaç edinmek liberal reformizmin ortak platformudur.

Faşizm, sermaye diktatörlüğünün aldığı somut bir biçimdir. Faşizme karşı mücadeleden ne anlaşıldığı ve bunun nasıl ele alındığı ise temel önemde bir sorundur. Faşizme karşı mücadele, sermayenin egemenliğinde biçimsel değişiklikler yaratmaya indirgenemez. Tam tersine, faşizme karşı mücadelenin hedefi, sermayenin sınıf egemenliğine ve iktidarına son vermek olmalıdır.

Faşizm kapitalizmin öz be öz çocuğu olduğu için, faşizme karşı mücadele, kapitalizme karşı mücadelenin de ayrılmaz bir parçasıdır. Kapitalizmin aklanması sonucunu yaratan, burjuva iktidarın kendisini daha sağlam temeller üzerinde inşa etmesine hizmet eden bir anti-faşist mücadele anlayışı ve platformu liberal demokratizmin platformudur. Bu platformun tarihsel kökleri

Komintern'in 1930'larda faşizme karşı izlediği çizgiye dayanır. Bu çizginin yarattığı sonuçlar ve yol açtığı ideolojik bozulmalar biliniyor. 1930'larda izlenen bu çizgi üzerinden dönemin komünist partileri savaş sonrasında burjuva hükümetlerde görev alarak kapitalist toplumun inşasına katıldı ve tam da bu yolla proletaryanın davasına ihanet edildi.

Bir ülkede faşizmin varlığı, o ülkedeki demokrasi ve özgürlükler sorununun kapsamını ve derinliğini anlatır sadece. Bu durumda tekeli burjuvazinin faşist siyasal sınıf iktidarı karşısına burjuva demokrasisi talebiyle çıkmak, devrim programını terk etmek, liberal reformist platforma düşmektir. Türkiye'nin tüm liberal ve reformist odaklarının yanı sıra -bir kaç istisna hariç- "devrimci" olmak iddiasında olanlar bile faşizme karşı işçi ve emekçilerin karşısına "Demokratik Türkiye" ve

"Demokratik cumhuriyetle" çıkıyorlar ve bunu stratejik bir hedef olarak benimsemiş bulunuyorlar. Zira hemen hepsi de yılları bulan tasfiyeci sürükleniş içerisinde devrimci kimliği tüketerek ve bunun kaçınılmaz bir sonucu olarak devrim ve sosyalizm programını terk ederek demokratlaştılar. Bugünkü faşist kudurganlık karşısında "demokratik cumhuriyet" ne kadar kulağa hoş gelse ve cezbedici bir çekiciliği olsa da, sonuçta o sermaye sınıfının cumhuriyetidir ve bu cumhuriyette sermayenin sınırsız gücü daha da güvencedir.

"Demokratik cumhuriyet, kapitalizmin olanaklı olan en iyi politik biçimidir, çünkü sermaye, demokratik cumhuriyeti ele geçirdikten sonra, iktidarını öyle sağlam, öyle güvenli bir biçimde kurar ki, burjuva demokratik cumhuriyetindeki hiçbir kişi, kurum ya da parti değişikliği onu sarsamaz." (Lenin, Devlet ve İhtilal)

"Demokratik Türkiye" ya da "Demokratik cumhuriyet" talep ve hedefi bugünkü kapitalist Türkiye'de devrimci bir bakış açısıyla ele alındığında boş bir laf yığındır. Örneğin "Demokratik Türkiye" ya da "demokratik cumhuriyet" projesinin tutkulu militan savunucuları, özlemine duydukları cumhuriyette üretim araçlarının mülkiyetine ve iktidarın sınıf karakterine ilişkin konular üzerine konuşmamakta büyük bir kararlılık gösteriyorlar. Çünkü liberal demokratlarımız için bunlar netemeli konulardır, zaten kendi demokratik cumhuriyetlerinde de üretim araçlarının özel mülkiyetine itirazları yoktur, bu durumda haliyle dünya emperyalist sisteminin bir parçası olarak kalmaya da itirazları bulunmamaktadır. Yani kapitalist üretim ilişkilerine dokunulmayacak, burjuvazinin siyasal sınıf iktidarı yerli yerinde duracak, dünya emperyalist sisteminin içinde kalınacak ama tüm bunlara rağmen "özgür ve demokratik bir Türkiye" olacak. Böyle mucizeler yoktur. Kapitalizmin egemenliği ve sermayenin sınıf diktatörlüğü koşullarında devrimci bir partinin hedefi "sosyalist Türkiye, sos-

yalist cumhuriyet" olabilir ancak.

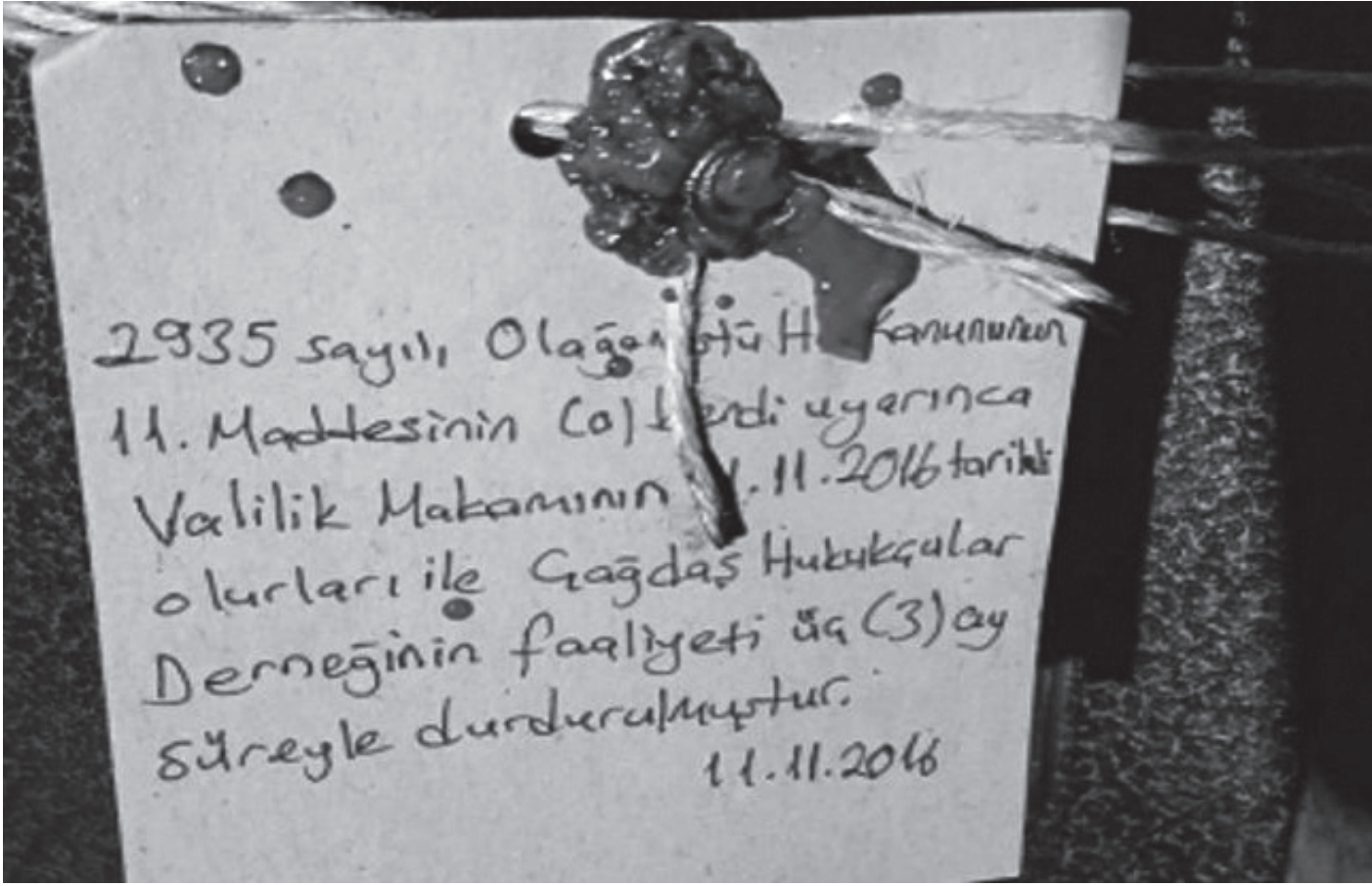
KAPİTALİZME VE BURJUVA DEMOKRASİSİNE İLİŞKİN KABA HAYALLER

"Laik, demokratik Türkiye" ya da Kürt sorununda burjuva -liberal çözüm çizgisinin somutlaşmış ifadesi olan "Demokratik cumhuriyet" projesinin sahipleri, demokrasiyi kazanmak ve kurumlaştırmak sorununu, burjuva düzeni kendi temelleri üzerinde "demokratikleştirme" olarak ele alıyor ve bunu temel amaç olarak benimsiyorlar. Kapitalizmin tabanını üzerinde arzuladıkları türden bir "demokratik Türkiye'nin" olanaklı olduğuna inanabilmek, ancak kapitalizme duyulan kaba hayaller ölçüsünde mümkündür.

Tekelci sermaye düzeninin Türkiye toplumunun önündeki hiçbir temel, tarihsel sorunu çözme kapasitesi ve yeteneği olmadığı gibi, siyasal gericiliği yoğunlaştırıp kurumlaştırmanın, şiddete ve teröre daha fazla başvurmanın dışında bir seçeneği de yoktur. Siyasal gericiliğin ve dinsel karanlığın basıncı altında aslında günü bile kurtarmayan "projeler" ve "birlikler" peşinden koşmaktansa bütün bir emek ve enerji öncelikle Türkiye işçi sınıfını birleştirmek, örgütlemek ve devrimcileştirmek için harcanmalı, bütün dikkatler buraya verilmelidir.

Kısa dönemli ve kolay çözümlerin olmadığı bilinciyle işçi sınıfı eksensiz siyasal bir odağın inşa edilmesi için seferber olmak izlenmesi gereken biricik yoldur. Kapitalist bir toplumda, düzen karşıtı, devrimci bir pratik ancak emek-sermaye çelişkisi üzerinden ve işçi sınıfının önderliği altında verilebilir. Bütün demokratik siyasal reform talepleri sınıfa karşı sınıf, düzene karşı devrim, kapitalizme karşı sosyalizm hedefi içinde anlamlandırılabilir. Zira dünya üzerinde egemenliğini kurduğundan beri kapitalizmin tek alternatifi sosyalizmdir.

Bakanlık kararının ardından derneklere OHAL mührü

Darbe girişimini fırsata çeviren, OHAL'i toplumsal muhalefeti ezmenin silahı olarak kullanan sermaye devleti, 11 Kasım'da İçişleri Bakanlığı tarafından alınan kararla devrimci ve ilerici derneklerin kapatılması yönlü saldırı dalgası başlattı.

İçişleri Bakanlığının 11 Kasım'da OHAL kapsamında aldığı "370 derneğin faaliyetlerinin durdurulması" kararının ardından aralarında Çağdaş Hukukçular Derneği'nin (ÇHD) de bulunduğu çok sayıda derneğe mühür vuruldu.

ÇHD Ankara Şubesi, İçişleri Bakanlığının kararının açıklanmasının ardından polislerin şube binasına geldiğini, il dernekler müdürlüğünden memurların gelmesinin ardından da dernek faaliyetlerinin durdurulduğunu ve kapağına mühür vurulduğunu duyurdu.

Dernek üyesi avukatlar, ÇHD'ye yönelik saldırıyı "Kahrolsun faşizm yaşasın mücadelemiz!" ve "Yılgınlık yok direniş var!" sloganıyla protesto etti. İçişleri Bakanlığının kararına tepki gösteren ÇHD Genel Merkezi de "Faşizme boyun eğmeyeceğiz" dedi

Çocuklara yönelik hak ihlallerine ilişkin çalışmalar yürüten **Gündem Çocuk Derneği**'nin Ankara'daki binası mühürlendi.

Mezopotamya Kültür Merkezi'nin (MKM) Adana ve Mersin'deki binaları ile

Çukurova Üniversitesi Demokratik Öğrenci Derneği binasına mühür vuruldu.

Hakkında faaliyetini durdurma kararı çıkan 370 dernekten 47'sinin bulunduğu Diyarbakır'da **Mezopotamya Yakınlarını Kaybeden Ailelerle Yardımlaşma Dayanışma ve Kültür Derneği**'ne (MEYADER) baskın yapıldı. Derneğin Adıyaman ve Batman'daki şubeleri de mühürlendi.

Bakanlık kararı kapsamında Pale Kültür Sanat Derneği, Azıkan Eğitim Kültür Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, Komagene Eğitim Kültür Sanat ve Spor Kulübü Derneği ve Kadın Yaşam Derneği'nin de faaliyetlerinin durdurulduğu öğrenildi. Kapatılan derneklerin sayısı takip eden günlerde de arttı.

HALKIN HUKUK BÜROSU'NA POLİS SALDIRISI

Bakanlık kararının duyurulmasının ardından Halkın Hukuk Bürosu (HHB) da saldırının hedefi oldu. Adalet Okulu Derneği ile iç içe olduğu gerekçesiyle HHB Ankara Şubesi'ne giden polisler, avukat-

lardan binayı boşaltmalarını istedi. OHAL yasağını kabul etmeyen avukatlar, dayanışmaya gelen meslektaşları ve milletvekillerleriyle birlikte direnişe geçti.

Yaklaşık 40 avukat polis saldırısına karşı büroyu savunurken, dışarıda da destek için toplananlar oldu. Bir süre sonra özel hareket polisleri getirildi. Önce dışarıda bekleyen destekçi güçlere saldıran polis, daha sonra büronun kapısını kırarak içeri girdi. İçerideki avukatlar işkenceyle gözaltına alındı.

ÇHD ŞUBELERİ DE KAPATILDI

ÇHD faaliyetlerinin 3 ay süreyle durdurulması kararının ardından derneğin şubeleri de mühürlenmeye başladı. 16 Kasım'da derneğin İzmir, Mersin, Adana, Alanya şubelerinin kapılarına da mühürlere vuruldu. Gazetemiz baskıya hazırlandığı saatlerde Bursa ve Antep şubelerinin de dernekler masasından arandığı ve mühürleme için gelineceği belirtildi. Antalya Şubesi'nin de kapatılacağı bildirildiği öğrenildi.

Boğaziçi Üniversitesi'nde aday dahi olmayan rektör atandı

Dinci iktidarın gerici saldırılarının bu seferki hedefi Boğaziçi Üniversitesi oldu.

OHAL'de çıkarılan 676 sayılı KHK ile rektörlük seçimlerinin kaldırılmasının ardından, 12 Temmuz'dan bu yana rektör ataması yapılmayan Boğaziçi Üniversitesi'ne 12 Kasım'da rektör atandı.

AKP şefi Tayyip Erdoğan, 12 Temmuz'da yapılan seçimlerde oyların yüzde 86'sını alan ve YÖK tarafından tek isim olarak cumhurbaşkanlığına gönderilen Prof. Gülay Barbarosoğlu yerine Prof. Mehmed Özkan'ı atadı.

Prof. Mehmed Özkan 12 Temmuz'daki seçimlerde aday dahi olmamıştı.

"KAYYUM REKTÖR İSTEMİYORUZ"

Kararı protesto eden öğrenciler, 14 Kasım'da "Kayyum rektör istemiyoruz! Mehmed Özkan rektörümüz değildir!" diyerek eylem yaptılar.

Üniversitede düzenledikleri forumun ardından sloganlarla Güney Kapısı'na yürüyen öğrenciler, burada açıklama yaptılar. Öğrenciler adına yapılan açıklamada "Bu ülkenin gençliğini korkutacaklarını sanıyorlar. Biz varız, korkmuyoruz, susmuyoruz" denildi.

Eylemin ardından Kuzey Kampüsü'ne yürümek isteyen öğrenciler çevik kuvvet barikatıyla engellenmek istendi. Polislerin barikatı açmasını isteyen öğrenciler, Kuzey Kampüsü'ne gitmek için barikata yüklendi. Saldırıya geçen polis 2 öğrenciyi gözaltına aldı.

“OHAL’inizi de mührünüzü de tanımıyoruz!”

Devrimci ve ilerici derneklere yönelik kapatma saldırısı eylemlerle protesto edildi.

“ÇHD/ÖHD SUSMADI SUSMAYACAK!”

Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD) ve Özgürlükçü Hukukçular Derneği (ÖHD), ÇHD ve ÖHD’nin de aralarında bulunduğu hukuk örgütlerine yönelik İçişleri Bakanlığı kararıyla yapılan kapatma saldırısını 12 Kasım’da Taksim’de protesto etti.

Tünel Meydanı’nda buluşan avukatlar “OHAL’inizi de mührünüzü de tanımıyoruz! Sokakları mühürleyemezsiniz!” şiarlı ozalit açtılar. Burada ÖHD İstanbul Şube Eşbaşkanı Sinan Zincir konuşma yaptı. Ardından alkış ve sloganlarla İstanbul Barosu önüne yüründü.

Baronun bulunduğu sokağın girişinde ÇHD üyesi Av. Meryem Asıl tarafından okunan ortak açıklamada “Bizler, bu kararları tanımıyoruz. Derneklerimiz, açıktır, açık kalacak! Her zaman halklarımızın, ezilenlerin, emekçilerin, devrimcilerin savunmanlığını yapmaya devam edeceğiz” ifadelerine yer verildi.

DGB’lilerin de destek verdiği eylem Tutsaklarla Dayanışma İnisyatifi adına yapılan destek açıklaması ile sona erdi.

DERNEKLERİN KAPATILMASI İZMİR’DE PROTESTO EDİLDİ

Derneklere yönelik saldırı 14 Kasım

günü İzmir’de Alsancak Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde protesto edildi.

İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri, ÇHD ve ÖHD tarafından yapılan eylemde, ortak metni okuyan ÇHD İzmir Şube Sekreteri Av. Erdoğan Akdoğdu, kapatılan derneklerin tamamen keyfi bir şekilde kapatıldığını söyledi. Akdoğdu, “Onların temel yanılıgı; bizim örgütlerimize kapıdan girildiğini sanmalarıydı. Kapımıza mühür vurulduğunda yok olduğumuzu zannetmeleriydi” sözleriyle mühürlerin geçersiz olduğunu vurguladı. Susmayacaklarını ve faşizme geçit vermeyeceklerini ifade etti.

İZMİR’DE AVUKATLARA POLİS SALDIRDI: 17 GÖZALTI

Derneklerin kapatılmasına tepki olarak avukatlar 15 Kasım’da İzmir Bayraklı Adliyesi C blok önünde basın açıklaması gerçekleştirecekti. “Savcılığın eylem yasağı var” bahanesini öne süren polis, basın açıklamasını yaptırmayacağı dayatmasında bulundu.

Yapılan görüşmeler sonucu, eylemin adliye önündeki bariyerlerde olabileceği belirtildi. Avukatlar bu kararı protesto ederek, “Baskılar bizi yıldırılmaz!” sloga-

nıyla bariyerlere doğru yürüyüşe geçti. Yürüyüş başlarken polis vahşice saldırarak gözaltı yaptı. Gözaltılar esnasında eyleme desteğe gelen BDSP’liler de ajitasyon konuşmaları yaparak, avukatlara destek oldu ve hukuksuz, keyfi dernek kapatma ve polis saldırısını teşhir etti.

Polis saldırısında, aralarında BDSP’lilerin de olduğu toplam 17 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlar akşam saatlerinde serbest bırakıldı.

ADALET VE ÖZGÜRLÜK NÖBETİ

KAPATILAN DERNEKLER İÇİN YAPILDI

Adalet ve Özgürlük Nöbeti’nin 6.sı bakanlık kararıyla kapatılan dernekler için yapıldı. 15 Kasım’da Çağlayan’daki İstanbul Adliyesi önünde yapılan eylemde ilk olarak ÖHD İstanbul Şubesi Eşbaşkanı Sinan Zincir konuştu. Gündem Çocuk Derneği adına yapılan konuşmada da kapatma saldırılarının üstesinden dayanışma ile gelecekleri söylenerek çocuk hakları için mücadeleye devam edileceği belirtildi.

Kapatılan TV 10 adına yapılan konuşmanın ardından söz alan Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) İstanbul Temsilcisi Ümit Efe kapatma kararlarıyla mücadelelerine son vermeyeceklerini söyleyerek, işkenceye karşı mücadelelerine devam edeceklerini söyledi.

F Oturması: Tecrit işkencesine son!

12 Kasım’da, hasta tutsak İrfan Özenken için gerçekleştirilen 242. F Oturması eyleminde basın açıklamasını okuyan gorulmustur.org ekibinden Adil Okay, kalp, epilepsi ve astım hastası olan İrfan Özenken’in durumunu anlattı. Özenken’in OHAL gerekçesiyle Şırnak T Tipi’nden Ordu E Tipi Hapishanesi’ne sürgün edildiğini belirterek, tek başına ihtiyaçlarını karşılayamadığını, ailesinin de görüşüne gelemediğini ifade etti.

Eylemde okunan, Özenken’in koğu arkadaşısı Ercan İşcan’ın gönderdiği mektupta şu ifadeler yer aldı: “Buraya getirildiğinden bu yana iki defa kalp krizi geçirdi. İkinci kalp krizini ise epilepsi nöbeti sırasında geçirdi ve hepimiz öldüğünü sandık. Burada tam teşekküllü bir hastane yok, arkadaş kalp krizi geçirdiği zaman hastaneye götürmelerini istedik ancak ambulans gelene kadar saatler geçti. Hapishane idaresine dilekçe yazdık ‘elimizden ancak bu kadarı geliyor’ cevabını aldık. Epilepsi nöbetleri çok sıklaştı ve ağır geçiyor. Tam teşekküllü bir hastaneye yatırılmadığı takdirde bir sonraki epilepsi nöbetinin ölümle sonuçlanmasından korkuyoruz.”

Alevilerden TV 10 için eylem

Alevi dernekleri, KHK ile kapatılan TV 10 için eylem düzenledi. 12 Kasım’da Galatasaray Meydanı’nda düzenlenen eylemde TV 10 Genel Yayın Yönetmeni Veli Büyükaşahin konuştu. TV 10’un kapatılmasının Alevilere dönük bir saldırı olduğuna dikkat çeken Büyükaşahin derneklerin kapatılmasına ve HDP’ye dönük tutuklamalara değindi. TV 10’un Alevilerin lokmalarıyla kurulduğunu hatırlatarak OHAL’in kaldırılmasını istedi.

Dersim Dernekleri Federasyonu (DEDEF) adına konuşan Ali Rıza Bilir de TV 10’un hiçbir gerekçe gösterilmeden kapatılmasıyla haber alma özgürlüğünün ellerinden alındığına dikkat çekti.

Munzur Çevre Derneği (MÇD) Başkanı Hatun Esen de 15 Temmuz sonrası baskılar, dernek kapatmalar, HDP milletvekillerinin tutuklanmasına değinerek “Sarayın sesine karşı her zaman halkların sesi kazanır” dedi, örgütlü mücadele çağrısı yaptı.

Konuşmalardan sonra eylem değişler söylenerek sonlandırıldı.

"Sokakları, alanları mühürleyemezler!"

Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD) İstanbul Şube Başkanı Av. Gökmen Yeşil ve Özgürlükçü Hukukçular Derneği (ÖHD) İstanbul Şubesi Eşbaşkanı Av. Sinan Zincir ile artan baskı ve saldırılara paralel olarak aralarında ÖHD ve ÇHD'nin de olduğu avukat örgütlerine yönelik kapatma saldırılarını ve bundan sonra nasıl bir mücadele hattı izleyeceklerini konuştuk.

Hem Zincir hem de Yeşil, OHAL ilanının ardından "FETÖ" gerekçesiyle başlayan saldırıların devrimci, ilerçilere, Kürt muhalefetine uzandığını bunun sonrasında da sıranın kendi derneklerine geleceğini beklediklerini ve bunun şaşırtıcı olmadığını ifade ettiler.

"TOPLUMDA KABUL EDİRLİLİĞİ, SAYGINLIĞI OLAN DERNEKLERİ KAPATTILAR"

Gökmen Yeşil, derneklerin kapatılmasına ilişkin şunları ifade etti: "ÇHD'nin gerçekten ayrı bir yeri var. ÇHD 1970'ten beri çok önemli bir muhalefet odağı ve hukukçular açısından çok büyük bir örgütlülük. Türkiye'de çok geniş bir siyasal kesimi de kapsayan bir hukukçu derneğidir. 1974'te kurulmuş bir dernek ama 1970'e kadar götürebiliriz kuruluş sürecini de. Bununla birlikte ÖHD var, Mezopotamya Hukukçular Derneği (MHD) var daha çok yurtsever Kürt hukukçuların örgütlendiği, yine sosyalist avukatların, demokrat avukatların örgütlendiği dernekler var.

Şuna bağlıyoruz tabi ki; yargı camiasında da susturulamayan, muhalefeti hâlâ sürdüren ve toplumda da ciddi bir kabul edilirliliği olan, saygınlığı olan hukukçu örgütlenmeleri bunlar. Dolayısıyla bu dernekleri de susturmalarını şaşırtıcı bulmadık."

Yeşil, ayrıca ÇHD'nin hedef alınmasının özel nedenini ise şu şekilde açıkladı: "Adliyelerde de, sokaklarda da, işçi sınıfının olduğu alanlarda da önemli bir dernek ÇHD. Sürekli faaliyet içerisinde olan, hemen hemen her işçi direnişini ziyaret eden, destek veren, omuz veren, kadın mücadelesinde yer alan bir dernek. Dolayısıyla şimdi temel olarak bir toplumsal hareketi susturmak isteyen siyasal yönelimin ÇHD'yi es geçmesi beklenemez."

"DEVİRİMCİ AVUKATLIK ANLAYIŞIMIZ HEDEF GÖSTERİLDİ"

ÇHD ve ÖHD'nin de aralarında bulunduğu avukat örgütlerine yönelik saldırılara ilişkin "Bugün Türkiye'de çok önemli bir işlev gören baroların dahi işlevleri-

Av. Gökmen Yeşil

Av. Sinan Zincir

ni yerine getirmediği bir ortamda çok önemli bir işlevi yerine getiren üç tane hukuk örgütü (ÇHD, MHD, ÖHD) kapatıldı" diyen Zincir şöyle devam etti:

"Biz mücadelemizi, bu topraklardaki devrimci avukatlık pratiğimizi ezilen halkların yanında, ezilen halkların yararına yürüttük. Bunun için devrimci avukatlık anlayışımız hedef gösterildi aslında kurumlarımız şahsında. Bu kurumların kimliği açık kimliklerdir. Türkiye'de emekçi sınıfların, kadın özgürlük mücadelesinin, ekoloji mücadelesinin, LGBTİ mücadelesinin, Kürt halkının özgürlük mücadelesinin yanında yer alan ve ezilenlere yönelik her türlü siyasal soykırım operasyonunda, zindandaki işkencelerde, alanlarda, meydanlarda işkenceyle gözaltına alma ve tutuklama operasyonlarında, Soma'da, Ermenek'te, Cerattepe'de bu kurumlar vardı. Bu hukuk örgütlerinin avukatları vardı. Keza Sur'da, Nusaybin'de, Cizre'de, Silopi'de, Gever'de, Kürdistan kentlerinde Kürt halkına karşı, sivil insanlara karşı acımasız bir göçertme, katletme ve savaş politikası uygulanırken ÖHD ve MHD oradaydı. Orada nöbet tuttuk, orada raporlama faaliyetleri yaptık."

"KÜRT SİYASETİNİN İRADESİ REHİN ALINDI"

HDP milletvekillerine yönelik tutuklama saldırısına da değinen Sinan Zincir; "Kürt siyasetine dönük gece yarısı operasyonlarıyla Kürt siyasetinin iradesi eşbaşkanları ve milletvekilleri rehin alındı, kaçırılarak rehin alındılar. Bu hukuki bir soruşturma değil. 5 farklı ilde aynı dakikalarda cumhuriyet savcılarının talimatıyla ve saraydan onlara gelen talimatla Kürt siyaseti, demokratik siyaset temeli ortadan kaldırılmaya çalışıldı" ifadelerini kullandı.

"SENDİKALARIN DA KAPATILACAĞINI ÖN GÖRMEK GEREKİYOR!"

Sendika ve baroların da kapatılma saldırısıyla karşılaşabileceğine dikkat çeken Yeşil şunları söyledi: "Aslında beklemediğimiz bir mesele değildi işin doğrusu. Çünkü şöyle düşünmek gerekiyor, zaten biz de öngörüydük, diğer birçok kişi de, birçok kurum da öngörüydü. Nihayetinde bir bütün olarak ülkedeki sesin kendisini kapatmak istiyorlar. İtiraz eden, muhalefet eden her türlü sesi kısmak, susturmak istiyorlar. Bunun için de daha uygun olan yerlerden başlamaları lazımdı. Uygun olan yer de en çok itiraz edebilecek kesimler, örgütlü olanlardır. Çeşitli derneklerde sendikalarda, demokratik kitle örgütlerinde örgütlü olan insanlar en çok muhalefet ederler, en çok itiraz ederler. Dolayısıyla bu muhalefet odaklarının sesini kısmak gerekiyordu. Dolayısıyla 370 derneğin kapatılması, gerçi hukuken faaliyet durdurma deniyor ama, kısa bir süre içinde tümünden kapatacaklar bunu öngörebiliriz. Bizi şaşırtmadı, beklediğimiz bir karardı. Kısa süre içinde sendikalara oradan da barolara yöneleceklerini bekliyoruz. Yani DİSK, KESK gibi, onun dışında bağımsız birtakım muhalif sendikaların hızla kapatılacağını öngörebiliriz."

"MÜCADELEMİZ MÜHÜRLENEMEZ!"

Bu saldırılar karşısında ÖHD'nin nasıl bir mücadele hattı izleyeceği konusunda sorumuza karşın Zincir şunları söyledi: "Tabi ki buna karşı hukuksal yollara, idari yargı yoluna, tedbir talebi olarak Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) başvuru yapacağız. Ancak bir yandan da fiili-meşru mücadelemizi devam ettireceğiz. Daha önce dile getirmiştik, bizim mücadele alanlarımız kurumlardan oluşmuyor, dört duvardan oluşmuyor. AİHM'e, AYM'ye başvurular yaptık. Siyasi iktidar hakkında, ilgililer, yetkililer, tüm kurumlar hakkında suç duyuruları ve hukuksal yollara başvuru yaptık. Zaten daha önce derneğimizin üyeleri tutuklanmıştı bu başvurulardan kaynaklı. Saldırılarına devam ediyorlar. Biz şunu açık belirtelim, daha önce de belirtmiştik. Faşizm bize saldırıyor. Biz bu saldırıları püskürteceğiz. Bizim mücadele anlayışımız, mücadele çizgimiz kurumlardan, kurum binalarından ibaret değildir. Biz devrimci avukatlığı adliyelerde, alanlarda, meydanlarda, zindanlarda yaptık. Onun için de buradan, kaldığımız yerden mücadeleye devam edeceğiz."

"ÇHD'NİN AVUKATLARLA, İŞÇİLERLE, HALKLA BULUŞMASININ ÖNÜNE GEÇEMEZLER!"

Nasıl bir mücadele izleyecekleri sorumuza Gökmen Yeşil ise şu şekilde yanıt verdi: "Fazla yapabilecekleri şey yok binalarımızı mühürlemek dışında. Esasen o mühürlerin de bizim için bir geçerliliği yok, bir hükmü yok. O mührü de tanımıyoruz. Ama bir binaya takılıp kalarak siyaset yürüten, hukuk mücadelesi yürüten örgütlenme değiliz. Dolayısıyla biz hem hukukçular içerisindeki örgütlenme ve mücadele pratiğimizi yani bir var oluş sebebi olan işçi sınıfıyla, emekçilerle, doğasına, barınma hakkına sahip çıkanlarla sokakta, alanda birlikte olmaya devam edeceğiz. Onlara gitmeye, onlar içerisinde faaliyet yürütmeye devam edeceğiz. Dolayısıyla bir örgütün ancak fiziki anlamda kapısına mühür vurabilirler. Ancak sanırım ÇHD'nin kitleler içerisinde, halk içerisinde tek tek kapı kapı gezmesinin, tek tek avukat avukat dolaşmasının, avukatlarla, işçilerle, halkla buluşmasının önüne geçemezler. Biz sokakları mühürleyemeyeceklerini düşünüyoruz."

“Baskıya karşı direnmek haktır ve meşrudur!”

Ekim Hukuk Bürosu'ndan **Av. Zeycan Balcı** ile 15 Temmuz darbe girişiminin ardından ilan edilen OHAL'i, bu süreçte hayata geçirilen saldırıları, bunların hukuksal boyutlarını, hapishanelere yansımalarını, gözaltı ve işkence süreçlerini ve son olarak ÇHD'nin de aralarında olduğu hukuk örgütlerine yönelik saldırıları konuştuk.

-21 Temmuz'da OHAL ilan edildi. Aslında bize yansıtılan “demokrasinin kazandığı” şeklindeydi. Şöyle bir kurguları vardı; bir askeri darbe kalkışması oldu, püskürtüldü ve böylece “demokrasi kazanmış” oldu. “Demokrasi kazandı” ama “sonrasında nasıl bir döneme girdik?” diye sorarsanız; Milli Güvenlik Kurulu (MGK) 20 Temmuz'da bir tavsiye kararı yayınladı ve dedi ki “OHAL ilan edilmeli” ve Bakanlar Kurulu hızla, aynı gün OHAL'in ilanına karar verdi 3 ay süreyle. Ve aynı gün karar çıktı, bir gün sonra *Resmi Gazete*'de yayınlandı ve OHAL ilan edildi 3 ay süreyle. Bu karar Anayasa 120. madde ve OHAL kanunu 3. maddeye göre alındı. Anayasa'nın 120. maddesi der ki; “Anayasa'da demokratik düzenin veya temel hak ve hürriyetlerin ortadan kaldırılmasına yönelik bir tehdit veya şiddet olayları varsa OHAL ilan edilebilir.” OHAL kanunu 3. maddesi ne diyor; “Anayasa'daki 120. maddedeki bir durum ortaya çıkarsa en fazla 6 aylık süreyle OHAL ilan edilebilir.” OHAL *Resmi Gazete*'de yayınlandı, meclise sunuldu ve çoğunluk kararı alındı. Ve böylece OHAL koşullarında temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması başlamış oldu.

TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER GASP EDİLDİ, YOK EDİLDİ

- OHAL'i kimler yürütür; OHAL'i valiler yürütür. Yani çıkan OHAL kararları valilik eliyle yürütülür. Dolayısıyla Emniyet Müdürlüğü de yapacağı işlemlerde doğrudan validen talimat alır.

Peki temel hak ve özgürlükler ne kadar sınırlandırılır OHAL'de, ne kadar sınırlandırılabilir? Anayasa'nın 13. ve 15. maddesindedir bunun sınırı. Açıkça konulmuştur, denir ki; “Temel hak ve özgürlüklerin özüne kesinlikle dokunmazsın.” Çalışma hürriyetine, yaşama hakkına, iletişim ve haber alma özgürlüğüne, temel hak ve özgürlüklerin özüne dokunmadan bu sınırlamayı koymalısın diyor. Anayasa'nın 15. maddesi de diyor ki, temel hak ve özgürlükler sınırlandırılabilir ama uluslararası sözleşmelerdeki haklar

Bugüne kadar bütün siyasi iktidarlara karşı ÇHD direnmiştir, ÇHD'li avukatlar direnmiştir. Bugünden sonra da direnmeye, müvekkillerini savunmaya, müvekkilleri için sokakta olmaya, adliyede olmaya, adliyeleri dahi eylem alanına çevirmeye karardır. Çünkü biz gücümüzü sınıftan alırız.

ihlal edilmemek kaydıyla. Ancak Anayasa'nın 90. maddesindeki temel hak ve özgürlükler maddesi der ki; “Uluslararası sözleşmeler Anayasa'nın hükmündedir ve uluslararası sözleşmelerden gelen temel hak ve özgürlükleri asla ama asla sınırlandıramazsın.” Peki böyle mi oldu? Yine Anayasa'nın 15. maddesi diyor ki gerektiği ölçüde sınırlandırılır. Bu “gerektiği ölçüde” gerçekten muğlak bir tanım. Ne kadar sınırlandırabilirsin, nereye kadar sınırlandırabilirsin, muğlak. Evet sınırları var, temel hak ve özgürlüklerin özüne dokunmadan. Evet uluslararası sözleşmelerdeki hakların özüne dokunmadan sınırlandırabilirsin. Ama “gerektiği ölçüde” kavramı siyasi iktidara aslında geniş de bir yetki tanıdığından ötürü son 3 aydır, 4 aydır, 15 Temmuz'dan beri aslında sınırlandırma boyutuyla değil hakların gasp edilmesi ve hakların yok edilmesi boyutuyla karşımıza çıkıyor OHAL. Anayasa'ya konulan “gerektiği ölçüde” kelimesi aslında 12 Eylül anayasasının faşist cunta tarafından nasıl da istenildiğinde evrilip çevrileceğine ilişkin güzel bir argüman. 12 Eylül anayasasının nasıl, hangi koşullarda ortaya çıktığını ve bugün hangi koşullarda aynı şekilde uygulanabilirliğinin bir göstergesi.

YARGI TARUMAR EDİLDİ, MUHALİF EMEKÇİLER DE TASFİYE EDİLDİ

- OHAL'de neler oldu? Her şeyden önce yayınların dağıtımını engellendi, sansürlendi. Gazeteler, radyolar hızla kapatılmaya başlandı. Neredeyse muhalif gazete, radyo, televizyon bırakılmadı. Çok büyük bir saldırıya uğradı yayın kuruluşları. Bu arada meslekten ihraç edilen, meslekten ihraç edilmemekle birlikte uzaklaştırılan çok sayıda memur oldu. Yargı tarumar edildi. Hakimler, savcılar meslekten ihraç edildi, AYM üyeleri görevden alındılar, KESK üyesi birçok memur hızla görevden atıldılar “FETÖ” adı altında.

GÖZALTI SÜRESİ İŞKENCE VE AJANLAŞTIRMA DAYATMASI İÇİN 30 GÜNE ÇIKARILDI

- Gözaltı süreleri 30 güne çıkarıldı. Korkunç bir uygulama bu. 5+5+5+5 şeklinde uzatmalarla 30 güne kadar gözaltı süreleri uzatılmış oldu. Toplamda 5 gün müdafî görüş yasağı getirildi. Aslında bu 5 günlük müdafî görüş yasağı ve gözaltıların 30 güne kadar uzatılması çok manidar. İşkence izlerinin silinebilmesi açısından 30 gün tutuluyor insanlar. İlk

5 gün itirafçılık, ajanlaştırma, sohbet gibi zorlamalarla kişi itirafçılaştırılmaya ya da ajanlaştırılmaya çalışılıyor. Avukat ve aile görüşü yasaklarıyla da istenildiği gibi işkence yapılarak, fiziki ya da manevi şiddet uygulanıyor. İşkence yaparak ajanlaştırma ve itirafçılaştırma dayatması son dönemde korkunç artmış oldu.

TUTUKLANAN KİŞİ YİNE GÖZALTINA ALINIYOR, İŞKENCEYE UĞRUYOR

- Önceden arama, yakalama ve gözaltı uygulamasının hakim kararına mutlaka sunulması gerekirken şimdi savcıların talimatıyla arama, yakalama kararları alınmaya başlandı. Hakim onayına sunulmaya artık gerek dahi duyulmuyor. Önceden çok acil durumlarda savcı talimat verip 24 saat içinde hakim kararına sunmak zorundayken artık hakim kararı tamamen yürürlükten kaldırılmış durumda. Arama, yakalamalar tamamen savcı talimatıyla yapılabilirken, polise savcı talimatı olmaksızın dahi arama, yakalama, gözaltı yapma hakkı gelmiş oldu. Karakollarda, Terörle Mücadele Şubesi'nde (TMS), hapishanelerde işkence vakaları korkunç boyuta ulaştı. Hatta son dönemde şöylesi vakalara çok sık rastlanıyor: Kişi 30 gün gözaltında tutulduktan

sonra tutuklanıyor daha sonra KHK'larla kendisine yetki tanınan TMSH veya emniyet birimleri tutuklanan kişiyi hapishaneden getirip yine sorgulama yapıyor ve işkence yapmaya devam ediyor. Bu durum gerçekten artık Türkiye'deki hak ve özgürlüklerin nasıl gasp edildiğinin ve gözaltındaki ya da tutuklanan kişilerin haklarının nasıl gasp edildiğinin göstergesi.

HAPİSHANELERDE İŞKENCE VE HAK GASPI VAKALARI KORKUNÇ BOYUTTA

- Hapishanelerde de işkence vakaları ve hak gaspları korkunç boyutta. Artık ayda bir olan açık görüşler iki aya çıktı, haftalık olan telefon görüşmeleri iki haftada bir çıktı, avukat görüşleri önceden hiç kimse olmaksızın ve avukat görüş odalarında gerçekleşirken şimdi yukarıdan aşağıya uzanan ve ses de alan bir kamera, masanın tam ortasında oturan bir gardiyanla görüş yapılmaya çalışılıyor. Bu uygulama sadece "FETÖ"den tutuklanan kişilere yapılıyor. Henüz devrimcilere, Kürtlere, ezilenlere ve diğer muhalif tutuklulara ilişkin avukat görüşlerinde yok. Biz henüz böyle bir uygulamayla karşılaşmadık. Karşılaştığımızda da kesinlikle avukat görüşü yapılmayacağını ve müvekkillerimizin de muhtemelen direnişe geçeceklerini düşünerek aslında bize uygulanmıyor. Ama "FETÖ"den gözaltına alınıp tutuklanan herkes artık avukatıyla baş başa ve hiç kimsenin duymayacağı, göremeyeceği şekilde görüş yapamıyor. Artık avukat görüş odasında bir kamera var, karşılıklı olarak tutuklu ve avukat oturuyor ama ortaya da gardiyan oturup bütün konuşulanları dinliyor. Bu aslında çok ciddi bir hak gaspı. Temel hak ve özgürlüklerin tamamen rafa kaldırıldığının da bir göstergesi.

Yine hapishanelerdeki en büyük sıkıntılardan birisi de sürgün sevkler. Artık bir gece ansızın gelip hiçbir şeyin toplanmasına bile izin verilmeden, kişisel eşyalarını bile almasına izin verilmeden müvekkillerimiz devrimciler, Kürtler, öğrenciler, tutuklu hücrelerinden çıkarılıp başka bir yere sürgün sevk ediliyor. Sürgün sevkler sırasında çok ciddi hak gaspları yaşanıyor.

OHAL'İN İSTATİSTİKİ TABLOSU

- Toplamda sayısal bir veri vermek gerekirse; 93 bin personel bugüne kadar görevden uzaklaştırılmış. 59 bin 841 kamu görevlisi memuriyetten çıkarılmış.

5 bin 247 akademik personel hakkında işlem başlatılmış, 4 bin 225'i görevden atılmış, 2 bin 341'i hakkında ise KHK ile ihracına karar verilmiş. Ki bu ihracına karar verilen akademisyenlerin unvanları da ellerinden alındığı için hiçbir şekilde artık hiçbir yerde çalışamaz hale getirildiler. Aynı zamanda meslekten uzaklaştırılan, ihraç edilen tüm kamu personelleri, tüm akademisyenler hakkında da yurtdışına çıkış yasağı verildiği gibi pasaportları da ellerinden alınmış ya da pasaportları iptal edilmiş durumda. 4 bin 262 kurum ve kuruluşa el konulmuş (Kapatılan son 370 kurum bunun dışında.) KESK'e baktığımız vakit 9 bin 843 öğretmen meslekten atılmış durumda. Birçok belediyeye kayyım atandı. 28 belediyede, 24'ü PKK, 4'ü "FETÖ"ye üye oldukları gerekçesiyle belediye başkanları görevden uzaklaştırıldı.

Aslında 15 Temmuz'dan sonra nasıl bir "demokrasinin kazandığını" bu sayısal verilere baktığımızda da çok rahatından görmek mümkün. Örneğin tüm basın açıklamaları yasaklandı. Tüm yürüyüşler, işçi direnişlerinin tamamı bu dönemde yasaklandı. Siyasi iktidar "demokrasi şölenlerini" Yenikapı'da ve hemen hemen bütün meydanlarda yaparken Avcılar Belediyesi işçilerinin belediye önünde bir basın açıklaması yapmaları engellendi. Yine baktığımızda bütün basın açıklamaları, avukatların adliye önünde yaptıkları basın açıklamaları dahi çok şiddetle boğulmaya çalışılıyor ve sürekli gözaltılar yapılarak yıldırılmaya çalışılıyor.

OHAL'le demokrasi sağlandı mı? Kesinlikle hayır! Aslında OHAL'le sağlanan şey; emekçi halklar üzerindeki baskının artması, temel hak ve özgürlüklerin ta-

mamen rafa kaldırılması, her türlü işkencenin, zorun ve baskı aygıtının hızla yürürlüğe konulması oldu. Bu zor, hem KHK ile hem de OHAL'le olağanlaştırılıyor.

OHAL BİTTİĞİNDE HİÇBİR ŞEY NORMALE DÖNMEYECEK

- Çokça soru alıyoruz, "OHAL bittiğinde her şey normale dönecek mi?" diye. Aslında hiçbir şey normale dönmeyecek. Olacak olanlar şunlar; OHAL'in ilanı ve yürürlüğe konulan KHK'larla bu yaşadığımız şey aslında faşizmdir. Faşizm tamamen olağanlaştırılacak, meşrulaştırılacak ve zaten yürürlüğe konan KHK'lar bir süre sonra kanun haline gelecek ve emekçi halklar üstündeki baskı gittikçe artacak. Örneğin son dönemde KHK'larla, valiliklerden alınan yetkiyle de 370 kurum hakkında 3 ay süreyle faaliyetlerinin durdurulmasına ve kapılarına kilit vurulmasına karar verildi. Birçok kuruma gidilerek kurumların genel merkezleri mühürlendi ve hatta Süleyman Soylu dedi ki, "Biz 370 kurumun kapısına kilit vurduk, haydi bakalım açın açabiliyorsanız..." Aslında bu demokratik kitle örgütlerinden, sivil toplum örgütlerinden nasıl da korkulduğu, toplumsal muhalefete el veren kurumların dahi hızla sindirilmeye çalışıldığı, hızla onların işlerine son verilme istendiği, artık onların yaptıkları işlerden bile rahatsızlık duyulduğunun bir göstergesi.

TOPLUMSAL MUHALEFETE EL VEREN KURUMLAR KAPATILARAK GÖZDAĞI VERİLİYOR

- Örneğin Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD) 44 yıldır ezilenlerin, sömürülen-

rin, Kürtlerin, devrimcilerin avukatlığını yapan avukatların kurduğu bir örgüt. Ve 44 yıldır her şeye rağmen ayakta durmuş ve son derece de toplumsal muhalefete el vermeye çalışan ve mücadele geleneğini her yıl daha da arttıran bir kurum olarak karşımızda duruyor. "Niye kilit vuruldu, ÇHD'ye kilit vurularak ne amaçlandı?" diye sorarsanız aslında bu bir gözdağı. Emekçi halklara, sınıfa çok büyük bir gözdağı. "Sizin kurduğunuz kurumlar, size el veren kurumlar, sizin her durumda yanınızda olan kurumları dahi biz kapatarak aslında sizi bu yaratığımız baskı aygıtının içinde ezme istiyoruz" diyorlar. Örneğin Cumartesi akşamı yapılan bir baskınla ÇHD'nin kapısı mühürlendi. Meslektaşlarımız bu mührü kırdı ve attı. Aslında Süleyman Soylu'nun 'haydi bakalım kırabiliyorsanız kırın' söylemine yanıt oldu bu tutum. Evet biz bunu kırarız. Çünkü 44 yıldır sizin gibi bu işleri uygulayan, bu işleri yapan, emekçi halklar üzerinde baskı kuran birçok siyasi iktidar vardı ama artık yoklar. Ama 44 yıldır biz buradayız. Bizim gibi birçok kurum var. Bugün kapatılmayan çeşitli kurumlar da böyle.

BASKIYA KARŞI DİRENMEK HAKTIR VE MEŞRUDUR!

- Evet muhtemelen baskı artacak, çok ciddi artacak ama baskıya karşı direnmek yaşadığımız toplumda haktır ve meşrudur. Bugüne kadar bütün siyasi iktidarlara karşı ÇHD direnmiştir, ÇHD'li avukatlar direnmiştir. Bugünden sonra da direnmeye, müvekkillerini savunmaya, müvekkilleri için sokakta olmaya, adliyede olmaya, adliyeleri dahi eylem alanına çevirmeye kararlıdır. Çünkü biz gücümüzü sınıftan alırız. ÇHD gücünü hiçbir zaman siyasi iktidardan almamıştır, sırtını hiçbir zaman siyasi iktidarlara dayamamıştır. Ve her zaman her türlü baskıya, tutuklanmalara, gözaltılara, işkencelere karşı hep ayakta ve dimdik durmuştur. Aynı müvekkillerini savunduğu gibi kendi örgütünü de savunacaktır. Hep söylediğimiz bir söz var, ÇHD susmadı susmayacak! ÇHD gerçekten susmadı susmayacak...

OSTİM işçileri: Devrimci avukatlar onurumuzdur!

Ankara OSTİM Sanayi Sitesi'nde çalışan işçiler devrimci avukatlara yönelik saldırılara karşı dayanışma mesajı paylaştı.

OSTİM işçileri, KHK kararı ile kapatma saldırısıyla karşılaşan ÇHD'nin dire-

niş ve grevlerde yanlarında olduğunu hatırlatarak toplu şekilde çekti oldukları fotoğrafla "İşçi direnişlerinde, grev çağrılarında hep yanımızdaydınız. Şimdi sıra bizde. Diren ÇHD! Devrimci avukatlar onurumuzdur!" mesajını paylaştılar.

Erdoğan'dan yeni bir "U" dönüşü

Sanki başka bir seçeneği varmış gibi Türk sermaye devletinin cumhurbaşkanı; "Biz ne yaptık? Seçim öncesinde sayın Trump ya da sayın Clinton ile gidip görüşme yapalım demedik. 'ABD halkı kimi seçerse onunla çalışırız' dedik. Birisiyle görüşüp, diğeriyle görüşmesek olmazdı" dedi. Ve hemen ABD'nin yeni başkanı Trump'a yani yeni efendisine övgü dolu mesajlarını yolladı. Öyle ya, "Trump, FE-TÖ'den falan para alarak seçimi kazanmadı ki. Mali gücü vardı, kampanyasını büyük oranda kendi imkânlarıyla yaptı. Diğer tarafla ilgili olarak, onların malum yapıdan para alındığına dair söylentiler basına da yansıdı. Bu iddiaların incelenenine dair haberler de var."

Daha önce Trump'a yönelik beylik sözlerde bulunan Erdoğan'ın böylesi "U" dönüşü kimse için şaşırtıcı değildir. Ne demişti Trump için Erdoğan? Trump'ın, "Müslümanların ABD'ye girişini engellemek, kapıları kapatmak" minvalli seçim vaatleri karşısında, Mecidiyeköy'deki Trump Tower'ın açılışına katılmış olmayı "hatalı" bulmuş, hatta binanın adının değiştirilmesini istemişti. Oysa şimdi Trump başkan seçilince işler değişti. Seçimlerin hemen ardından telefonla arayıp, ilk yurtdışı gezisini Türkiye'ye yapmasını istedi. Ayrıca hemen kendini göstermek isteyen uçak misali, Trump'a yönelik gösteri yapanlara saldırdı. Bunların Amerika'nın "üst aklının" oyunları olduğunu, sokağa çıkanların çoğunun yakın bir za-

Türkiye'nin özelde ABD emperyalizmiyle ilişkisi kişilerle, hükümetlerle değişecek türden olmayan bir ilişkidir. Bu bir kapitalist devlet politikasıdır. Türk sermaye iktidarı, sırtını emperyalizme dayamıştır. Türkiye emperyalizmle ekonomik, siyasal vb. alanlarda çok yönlü bağımlılık ilişkileri içindedir.

manda Trump'tan randevu için sıraya girerlerse şaşırmayacağını söyleyerek, kendisi gibi diğerlerinin de eninde sonunda hizaya geleceğini itiraf etmiş oldu.

Ne de olsa Trump "büyük" ABD'nin yeni başkanıdır! Ve Türk sermaye devletinin ABD emperyalizmiyle kölece bağıları bulunmaktadır. Tarihin ironisi işte! Emperyalizme bağlı olanlar "U" dönüşlerini sıklıkla yaparlar. Kendini Müslümanların lideri gibi göstermeye meraklı olan ve

kendi tabanına dönük sürekli bu yönlü propaganda yapan Erdoğan için yine de zor bir durum. Zira "İslamofobi" ile ilgili her konuda söz söylemeye meraklı olan Erdoğan ve AKP, Müslümanlara yönelik ayrımcı tavrını açıkça ortaya koyan Trump ile iyi geçinmek, kendini beğendirmek zorunda. Aslında Erdoğan için çok da sorun olmaz, zira buna alışkın olduğunu Putin özünden de görmüştük.

Türkiye'nin özelde ABD emperyaliz-

miyle ilişkisi kişilerle, hükümetlerle değişecek türden olmayan bir ilişkidir. Bu bir kapitalist devlet politikasıdır. Türk sermaye iktidarı, sırtını emperyalizme dayamıştır. Türkiye emperyalizmle ekonomik, siyasal vb. alanlarda çok yönlü bağımlılık ilişkileri içindedir. Bundan dolayı böylesi kölece bağımlılık ilişkilerinden kurtulmak ancak toplumsal bir devrimle olabilir.

İstikrar sadece sermayenin sözcüsü AKP'nin yalanlarında var!

AKP'li her bakan, her milletvekili ve tabi ki ebedi başkanları Erdoğan, ülke ekonomisinin istikrarı üzerine, istikrarlı bir şekilde yalan söylüyor. Gerçekliği işçi, emekçi biliyor, sermaye sözcüleri de satır aralarında söylüyorlar. Ekonomiden sorumlu bakan Mehmet Şimşek bazen, AKP'nin istikrarlı yalan geleneğine uymayan şekilde, ekonomide bir durağanlıktan söz ediyor.

Yine istikrarlı bir şekilde yalan rakamlar yayınlayan TÜİK, bütün çabasına rağmen, ekonomideki kötü tabloyu gizleyemiyor. Pazarda zorunlu tüketim mallarının tümü 1 yıl önceye göre en az yüzde 50 oranında zam almışken TÜİK'in rakamları yüzde 10'u bulmuyor. Yine de bu rakam bile bir enflasyon artışını ifade ediyor. İşsizlik ha keza. TÜİK'in rakamları yine yalanlarla yüklü olmasına rağmen,

onun verilerinde bile işsizlik artıyor.

Erdoğan birkaç yıldır başta Merkez Bankası olmak üzere, bankalara "faiz oranlarını düşürün", diye feryat etti. Faiz oranları düşürülmedi. Kredi alımı, beraberinde konut, araba alımı da düştü. Pazar daha daraldı kriz derinleşti. Tek düşen ev ve araba alımı değil. Haberlerde hep bunlar söylendiği için, bu ikisi öne çıkıyor. Bir süredir, faiz oranları nispeten düşürülüyor. Ev, araba alımları da artmış görünüyor. Faiz indirimi sadece konut ve taşıt kredilerinde değil, kredi kartlarında da yapılıyor. Bankalar işçiye, emekçiye kredi kartı vermek için yarışıyor. Çünkü 1300 lira asgari ücretle, bakkala yazdırmadan ya da kredi kartıyla borç yapmadan ekmek alıştı bile mümkün değil. Ekonomiyi canlandırmak için kredi kartı borcu yapmakta kolaylıklar sağlamak,

sermaye için zorunlu hale geldi. Ki bu krizi daha da derinleştiriyor, ama şimdilik erteliyor.

Son olarak Erdoğan, Tuzla'da enerji gemisi uğurlama töreninde konuştu. Ekonomi üzerine her zaman olduğu gibi üst perdeden sözler söyledi. Patronlara mesajını konuşmasının sonunda verdi; "Türkiye kendisine inanan, yatırım yapan hiç kimseyi mahcup etmedi. Uluslararası yatırımcıların önemli bölümü bunun için yatırımları sürdürüyor. Kendi iş adamlarımıza da aynı çağırıyor. Yatırımlarınızı ertelemeyin, tereddüde düşmeyin, geç kalırsanız pişman olursunuz. Uluslararası yatırımcıların güvendiği Türkiye'ye kendi iş adamlarımızın dört elle sarılması, yatırımları erteleme noktasında böyle bir yanlışlaşma düşmesi sadece onlara kaybettirir."

Sermaye medyasının haberlerinde bile, yabancı yatırımcının Türkiye'ye gelmediği, hatta kaçtığı söyleniyor. Bu durumda Türk sermayesinin yatırımı daha özel bir önem kazanıyor. Erdoğan'ın yatırım yapmakta geç kalmayın sözü, yalanları gerçeğe dönüştüren bir cihazdan geçse, "ne olur bir an evvel yatırım yapın", diye çıkardı. Erdoğan krizi sermayeye fatura etmeye çalışmıyor. Tersine yerli sermayeye yatırım yapın ki ekonomi canlansın, krizi emekçilere fatura edebilme koşulları gelişsin, diyor.

İşçi, emekçiler ise krizin faturasını ödememek için yer yer direnmeyi seçiyor. Parça parça mevzi direnişler yaşanıyor. Fakat hem sosyal yıkım saldırılarını geri püskürtmek, hem de toplumun üzerine çöreklenen koyu karanlığı parçalamak ancak birleşik, topyekûn direnişle mümkün olabilir. Bu nedenle bugün yakıcı, hatta yaşamsal ihtiyaç sınıfın birliğini sağlamaktır.

Gün Kürt halkıyla dayanışmayı büyütme günüdür!

Kürt halkı katlediliyor. Evler yakılıp, yıkılıyor. Her evden "havar" sesleri yükseliyor. Kürt halkının iradesi hiçe sayılıp milletvekilleri tutuklanıyor. Belediye başkanları tasfiye ediliyor.

Dünden bugüne kandan beslenen devletliler, Kürt halkının yakasından düşmüyorlar. Bugün Kürt halkının iradesini hiçe sayanlar, belediye başkanlarını görevden alıp, milletvekillerini tutuklayanlar karanlık tarihlerine yeni karanlık ve kirli halkalar ekliyorlar.

Dünden bugüne Kürt halkı kendi kaderi üzerinde söz sahibi olmak için mücadele ediyor. Direniş bayrağını yükseltiyor, mücadele ateşini harlamaya devam ediyor. Geçmişte bu direnişin adı Zilan oldu, Dersim oldu. Tarihin en kanlı-vaşhi katliamlarına rağmen Kürt halkının onurlu genç evlatları ölümü zılgıtlarla karşıladı.

Bugün de Seyit Rıza'nın torunları katliamların, gözaltı ve tutuklama terörünün karşısında dimdik duruyorlar. Kirli savaşın tırmandırıldığı şu günlerde onlarca DBP ve HDP'li tutuklandı. Kirli savaş yöntemlerini 30 yılı aşkın bir süredir Kürt halkına karşı kullanan sömürgeci sermaye devleti son süreçte saldırganlığı iyice tırmandırdı. Kürdistan kentlerini ağır savaş aygıtlarıyla yerle bir etti. Buna rağmen Kürt halkı kendi topraklarını terk

Türkiye işçi sınıfı ve emekçi kitleler, Kürt halkına dayatılan baskı ve zorbalık karşısında sessiz kalmamalıdır. Gün Kürt halkıyla eylemli dayanışma içine girme günüdür. Gün "işçilerin birliği, halkların kardeşliği" mücadelesini büyütme günüdür.

etmedi. Cizre, Nusaybin, Hakkari, Silopi, Silvan ilçelerinde evleri yıkılan, yakılan Kürdistan'ın onurlu evlatları aylardır direniş bayrağını dalgalandırıyorlar.

Cizre'de devletin katliam hazırlıklarının bilen Kürt halkının evlatları ölümü göze aldılar. Cizre Halk Meclisi Eşbaşkanları Mehmet Tunç ve Asya Yüksel ile

yanındakiler, "teslimiyet asla" dedikleri için yakıldılar. Tutuşan bedenleri Kürt halkının yolunu aydınlattı. Bayrağı gençler devraldılar. İsyan ateşini Kürdistan'ın dört bir yanında tutuşturdular.

Türkiye işçi sınıfı ve emekçi kitleler, Kürt halkına dayatılan baskı ve zorbalık karşısında sessiz kalmamalıdır. Gün Kürt

halkıyla eylemli dayanışma içine girme günüdür. Gün "işçilerin birliği, halkların kardeşliği" mücadelesini büyütme günüdür. Gün duyarlılığı toplumsallaştırmak için seferber olma günüdür. Gün Kürdistan'da yaşanan katliamlara, devlet terörüne sessiz kalmama, mücadeleyi ilmek ilmek örme günüdür.

Cumartesi Anneleri 607. eylemlerinde 1995 yılında gözaltında kaybedilen Abdullahî Yağızay'ın akıbetini sordu.

12 Kasım'da Galatasaray Meydanı'nda gerçekleştirilen eylemde ilk olarak kayıp yakınları konuştu. 1995 yılında gözaltında kaybedilen Fehmi Tosun'un eşi Hanım Tosun "OHAL kimseye zarar vermez, herkes istediğini yapabilir" sözlerine tepki göstererek "Öyleyse niye yüzlerce dernek kapatıldı" dedi.

1995 yılında gözaltında kaybedilen Rıdvan Karakoç'un kardeşi Hasan Karakoç ise Türkiye'nin gittikçe baskıcı bir ortama dönüştüğüne dikkat çekti. Cemaat ve AKP'nin yıllardır birlikte yaptığı yolsuzluk ve hırsızlıkları hatırlatarak "Hepsinin hesabını vereceksiniz. Hiç kurtuluşunuz yok" dedi.

HDP Milletvekili Filiz Kerestecioğlu da derneklerin kapatılmasına, kurumların basılmasına ve HDP'ye dönük tutuklamalara değindi. Baskıların korkudan kaynaklı olduğunu söyleyen Kerestecioğlu "Bunların da miadı dolacak" dedi.

Konuşmalardan sonra Rezzan Karaman tarafından okunan basın açıklamasında 1995'te gözaltında kaybedilen

Cumartesi Anneleri kayıpların akıbetini sordu

Abdullahî Yağızay şu ifadelerle anlattı: "34 yaşındaki Abdullahî Yağızay eşi ve 7 çocuğuyla birlikte Nusaybin ilçesi Akarsu Beldesi'ne bağlı Kurke Köyü'nde yaşıyordu. Ağır baskılar nedeniyle 1995 yılının Ağustos ayında ilçe merkezine göç etmek zorunda kaldı. Abdullahî Yağızay, Nusaybin'de gündelik işlerde çalışıyordu. 18 Kasım 1995

günü komşusu için çalışırken, bulunduğu yere saat 11.00 sularında sivil giyimli ve telsizli polisler geldi. 'Ekrem Yağızay sen misin?' diye sordular. Kimliğini gösterdi, 'Ben Abdullahî'im' dedi. 'Sen Ekrem'sin, o zaman kimliğin sahte' diyerek onu mavi bir otomobile bindirip götürdüler."

Yağızay'ın gözaltında kaybedilmesine yargının sunduğu destek ise şu

ifadelerle anlatıldı: "Aile Nusaybin Emniyet Müdürlüğü'ne başvurdu. Önce gözaltına alındığı reddedildi. Yağızay Ailesi ısrar edince sonraki başvurulardan birinde Abdullahî Yağızay'ın Mardin İl Jandarma Komutanlığı'na götürüldüğü söylendi. Nusaybin Cumhuriyet Başsavcılığı ise ailenin başvurusuna, Yağızay'ın gözaltına alındıktan 3 gün sonra serbest bırakıldığı cevabını verdi. Abdullahî Yağızay'dan haber alınmaması üzerine tekrar savcılığa başvuran ailenin dilekçesi işleme konmadan iade edildi. Olayla ilgili soruşturma açılmadı. Ailesinin tüm başvuruları sonuçsuz kaldı. 21 yıldır Abdullahî Yağızay'ın akıbetini açığa çıkartmayı ve faillerini cezalandırmayı hedefleyen etkin bir soruşturma yürütülmedi."

Basın açıklaması Yağızay'ın kaybedilmesinde sorumluluğu olan devlet yetkilileri hatırlatılarak sonlandırıldı.

Polis bu haftaki eylemi de demir bariyerlerle çevirerek alana girenlere üst araması yaptı. Eylemi izlemek isteyenler de "Burada bekleme yapma" denerek engellendi.

Ekim Devrimi v

Halklar hapishanesi Rusya'da, ezilen uluslar Ekim Devrimi ile eşitlik, özgürlük ve gönüllü birlik temelinde devrimci çözümlü yolunu bulmuştur. Bu pratiğin gerisinde kuşkusuz ki devrimci bir program ve Lenin'in bu konuda uzun yıllar yürüttüğü kararlı ideolojik mücadelelerden süzölmüş devrimci teori bulunmaktadır.

Lenin'in konuya ilişkin ilkesel tartışmasının özünü, ulusların siyasal kaderlerini tayin etme haklarının ayrılma ve ayrı bir devlet kurma hakkı olduğu gerçeği oluşturur. Lenin işçi sınıfının bu ilkeyi savunmasının, çeşitli ulusların işçileri arasında tam bir dayanışma sağlanmasının ve ulusların enternasyonalist bir çizgide birbirine yaklaştırılmasının tek güvencesi olduğunu ifade eder.

Lenin devrim öncesinde ve sonrasında ulusal sorunun nasıl ele alınması gerektiğine açıklıklar getirmiş, bu konuda ortaya çıkan sağ ya da sol sapmalara karşı ideolojik mücadele vermiş, açık-kapalı her türden ulusalcılığa karşı kararlı bir savaş yürütmüştür. Bu birikim, hâlâ ezen ve ezilen ulus sosyalistlerine önemli bir teorik mirastır. Bunun kendisi emperyalist ülkelerin başta Ortadoğu olmak üzere dünyanın genelinde işgalci, saldırgan politikalarının hız kazandığı, yeni bir "3. dünya savaşından" bahsedildiği bir dönemden geçiyor oluşumuz nedeniyle olduğu kadar, yaşadığımız coğrafyada "Kürt sorununun" devrimci çözümü için gereken politik görevler açısından da bugün hâlâ güncelliğini koruyan önemli bir teorik mirastır.

EKİM DEVRİMİ'NİN "ULUS" SİYASETİ: ÖZGÜRLÜK, EŞİTLİK, GÖNÜLLÜ BİRLİK!

1. Paylaşım Savaşı'nın yarattığı koşullar Bolşeviklerin "emperyalist savaşa karşı iç savaş" çağrısının yanıt bulmasını ve de Doğu halklarını devrimci harekete çeken bir ortamı hazırlamıştır. Bu süreçte Bolşeviklerin tutumu nettir: "Eğer devrim, şimdiki savaş sırasında partimizi iktidara getirirse, savaşan taraflara partinin derhal demokratik bir barış önerceğini kesinlikle belirtmiş bulunuyoruz."

1917' de Ekim Devrimi ile bu tutum pratiğe dönüşmüş, siyasal iktidar ele geçirildikten sonra; Çarlık ordularının işgal ettiği topraklardan çıkılmış ve vakit geçirilmeden bir barış anlaşması imzalanmıştır. Sovyet Cumhuriyeti'nin bun-

dan sonraki dış siyaseti de ıleri ülkelerin devrimcileriyle ve bütün ezilen uluslarla, tüm emperyalistlere karşı ittifak temelinde yürümüştür.

Ulusların kendi kaderini tayin hakkının koşulsuz tanınması temel ilkesi ise, Ekim Devrimi'nin hemen sonrasında pratikte uygulanmaya başlanmıştır. 15 Kasım 1917 tarihinde Halk Komiserleri Kurulu Başkanı olarak Lenin'in, Ulusal Topluluklar Halk Komiseri olarak da Stalin'in imzalarıyla; "Rusya'daki ulusal toplulukların hakları bildirisi" yayınlanır. Bildiride Rusya'daki ulusal toplulukların eşitliği, ayrılma ve bağımsız devletler kurma hakkı dahil, kendi kaderlerini serbestçe tayin etme hakkına sahip oldukları ve ulusal, dinsel her türlü ayrıcalık ve sınırlamanın kaldırılması gerektiği beyan edilir. Nüfusunun %57'si Rus olmayan Rusya'nın, baskıdan ve zulümden çok çeken ulusal toplulukları için, ulusların gönüllü birliği ilkesi çerçevesinde yeni bir yaşam başlayacaktır. Finlandiya'nın bağımsızlığının tanınması ulusların ayrılma hakkı konusundaki tutarlı bakışın bir örneği olmuştur. Ekim Devrimi ile 15 ayrı cumhuriyet ve çok sayıda özerk bölge, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) adı altında bir arada kardeşçe yaşama zemini elde etmiştir.

Elbette, uzun yıllar boyunca Çarlık tarafından zulme uğramış halkların gü-

venini kazanmak, güvensizlik ve ön yargı duvarlarını parçalamak kolay değildir. Ulusal hassasiyetlere özen göstermek ve gönüllülüğün oluşması için çaba gerekmektedir. Bunun bilincinde olarak Lenin; "Devrimimizi geliştirerek, ezilen halkları etkileyeceğiz. Ezilen yığınlar arasında yürütülen propaganda yalnızca bu çizgiyi izlemelidir" sözlerinde anlam bulan politika ile hareket etmiştir.

SSCB'de her ulusal topluluğun özgür gelişimini sağlayabilmesi için kendi dillerinde eğitim yapabilmeleri, yayın çıkarabilmeleri güvence altına alınmıştır. Özellikle bir "devlet" dili olması reddedilmiştir. Lenin, "Herhangi bir ulusa ya da dile ayrıcalık yok! Ulusal bir azınlığa karşı en ufak ölçüde baskıya ya da haksızlığa yer yok! İşçi sınıfı demokrasisinin ilkelere bunlardır" diyerek Ekim Devrimi'nin bıraktığı en önemli miraslarından birini özetlemiştir.

Bu konuda verilebilecek örneklerden birisi halen kimliği, kültürü, dili yasaklı olan Kürt halkının Sovyetler Birliği'nde elde ettikleri kazanımlardır. Diğer Sovyet halkları gibi Sovyet Ermenistan'ında bulunan Kürtler de anadillerinde eğitim hakkı elde etmişlerdir. 1927'de Ermenistan Kültür ve Eğitim Komiserliği'nin kararıyla Kürtler için Latince bir alfabe oluşturulması işini Asuri Kürdolog İshak Marogulo ile birlikte Kürt yazar Erebe

Şemo üstlenmiştir. Bu ilk Kürtçe Latince alfabelidir. Sovyetler Birliği'nde yaşayan Kürt yazarlar 1930 yılında Erivan'da SSCB hükümetinin desteği ile Latin alfabesinde yayınlanan Riya Teze adında bir gazete çıkarırlar. 1931'de ise Kürt dili ve edebiyatı öğretmenleri yetiştirmek üzere Erivan'da Trans Kafkasya Eğitim Akademisi açılır ve okulun ilk müdürü de ilk Kürtçe roman Şivanê Kurmanca'nın (Kürt Çoban) yazarı Erebe Şemo olur. Kürtçe eğitimin yanında üniversitelerde Kürdoloji bölümlerinin olması ve Kürdoloji hakkında çeşitli konferansların düzenlenmiş olması Kürt dilini geliştirmede SSCB'nin hassasiyetine dair önemli bir örnektir. (*)

İNANÇ ÖZGÜRLÜĞÜ

Çarlık tarafından ulusal topluluklar dışında faklı dinden olanlara, özellikle Yahudilere karşı çok ciddi bir ayrımcılık, zulüm ve baskı yapıyordu. Yahudi bölgelerinin çitle çevrilmesi, sürgünler, katliamlar, kamu görevlerine ve devlet okullarına alınmamak gibi uygulamalara maruz kalıyorlardı. Lenin, Yahudi sorununun kökünden çözümlenmesinin Rusya'nın yüz yüze bulunduğu temel sorunların çözümüne bağlı olduğunu belirtmiş, ancak devrim öncesinde Yahudilere ve Rus olmayan öteki ulusal topluluklara karşı uygulanan baskının ve ayrımcılı-

ve ulusal sorun

ğın kaldırılması için, "Rus işçilerinin sesi, özellikle yüksek çıkmalıdır" diyerek, işçi sınıfını göreve çağırmıştır. Devrim sonrasında ise farklı inançlar kendilerini özgürce ifade edebilmiş, bu konuda yaşanan ayrımcılığın üzerine ısrarla gidilmiştir. 15 Kasım 1917'de yayınlanan 'Rusya'daki ulusal toplulukların hakları bildirisinde, Çarlık tarafından gerçekleştirilen genel Yahudi kısımlarına ve ulusların köleleştirilmesine değinilerek; "Nefret uyandırmayı amaçlayan bu iğrenç siyaset hiçbir zaman geri gelmemelidir, gelmeyecektir" denilmiştir.

Öte yandan Lenin'in bu konudaki titizliğini gösteren bir diğer örnek 1920'de Kafkasya Cephesi Devrimci Askeri Konseyi'nde görevli Orjonikidze'ye çektiği telgraftan anlaşılmaktadır. Lenin, "Bir kez daha, Müslümanlara karşı, özellikle Dağıstan'a doğru ilerlerken ihtiyatlı davranmanızda ve azami iyi niyeti göstermenizde ısrar ediyorum. Müslümanlara, özerkliklerine, bağımsızlıklarına, vb. gösterdiğimiz sempatiyi, en kuvvetli biçimde göstermek için gereken her şeyi yapın" diye yazar.

Bilindiği üzere, emperyalist kapitalist sistemin hükümünü sürdüğü her yerde egemenler için, irksal farklılıkların yanı sıra dinsel/mezhepsel ayrımları kıskırtmak kirli bir savaş politikası olarak devreye sokulmakta, halklar birbirine düşmanlaştırılmaktadır. Bu açıdan halkların kardeşçe yaşayabilmesi ve inanç özgürlüğünün güvencesi için Ekim Devrimi'nin bıraktığı mirasın önemini bir kez daha vurgulamak gerekmektedir.

LENİN VE ULUSAL SORUNA İLİŞKİN İLKESEL TUTUM

"Bütün öteki ezilmiş, eşit olmayan uluslar için, ayırım yapmaksızın, ayrılma özgürlüğü istiyorsak, bunu, ayrılmadan yana olduğumuz için değil, ama zoraki birlikten farklı olarak, yalnızca özgür, gönüllü birlikten ve kaynaşmadan yana olduğumuz için istiyoruz." (Lenin)

Lenin'de ulusal sorun ve proleterya enternasyonalizmi arasındaki diyalektik bağ nettir. Bu bağ doğru kurulmadığında düşülecek sağ ya da sol sapmalar ile çok çetin mücadele vermiş biri olarak; "Gerek barış, gerek savaş zamanında, ezilen ulusların ayrılma özgürlüğünden yana propaganda yapmayan bir sosya-

listin, gerçekte sosyalist ya da enternasyonalist olmadığını, yalnızca şovenist olduğunu" belirtir.

İşçi sınıfının devrimci programı içinde ulusal soruna ilişkin olarak, emperyalizm tarafından ulusların ezilmesinin genel bir durum yarattığını, bu nedenle de ezen, egemen ulusların sosyal şovenizmine karşı savaşımın "temel nokta" kabul edilmesi gerektiğini savunmuştur.

Lenin politik yaşamı boyunca sosyal şovenizme ve onun etkilerine karşı son derece kararlı bir mücadele yürütmüştür. Özellikle ezen ulusa mensup sosyalistlere yönelik uyarıları oldukça güncel önemdedir. "Söze gelince enternasyonalizmin kabul edilmesi, ama eylemde, propaganda, uyandırma girişimlerinde ve pratik çalışmada küçük burjuva ulusalcılığına ve pasifizme sapılması" nı kesin bir dille eleştirir.

Çeşitli makalelerinde bu görevlere dair çok önemli vurgular yapan Lenin, "(...) büyük bir ulusun vatandaşları olan bizler, tarihsel oluşum içinde sayısız şiddet olayları nedeniyle hemen her zaman suçlu olmuştuz" diyerek "Büyük Rus şovenizmi"nin etkilerine sürekli dikkat çeker. Ezen ulus sosyalistlerinin alması gereken enternasyonalist tutumu şöyle tarifler: "Sadece uluslar arasında biçimsel eşitliğin sağlanması değil, uygulamada nasılsa ortaya çıkacak eşitsizliği dengeleyecek ölçüde büyük ulus aleyhine eşitsizliğin sağlanması demek olmalıdır. Bunu anlamayanlar, ulusal sorun konusunda gerçek proleter tutumu kavramamışlardır. Bunlar bakış açılarında henüz küçük-burjuvadır ve bu nedenle de

burjuva görüş açısına düşmeleri kaçınılmazdır."

***

Ezen ulus milliyetçiliği ile ezilen ulus milliyetçiliği arasındaki ayrımı da net bir şekilde ortaya koyan Lenin, ayrılma hakkının olmazsa olmaz bir savunucusudur. Ancak ulusal yanın abartılıp enternasyonal yanın ihmal edilmesini de eleştirerek ezilen ulusun sosyalistlerini uyarmayı da ihmal etmez: "(...) ezilen ulusların sosyal demokratları, ezen ve ezilen uluslar işçilerinin birliğine ve kaynaşmasına büyük önem vermelidirler. Böyle yapmazlarsa, her zaman halkın çıkarlarına ve demokrasinin istelerine ihanet eden ve kendi sırası geldiğinde, toprak ilhakına ve başka ulusları ezmeye, her zaman hazır olan kendi ulusal burjuvazilerinin istemeye istemeye dostu haline geleceklerdir."

İKİNCİ ENTERNASYONAL ELEŞTİRİSİ

Lenin'in en önemli ideolojik tartışmalarından biri de 2. Enternasyonal'de açığa çıkan sosyal şovenist tutuma ilişkin olanıdır. Şöyle ki, 2. Enternasyonal'in Kasım 1912'de Basel'de yaptığı olağanüstü kongrede, Balkan savaşının ve dünya savaşı hazırlıklarının protesto edilmesi ortak amaç olarak belirlenmişti. Kongre, bütün ülkelerin sosyalistlerini "savaşın patlamasını önlemeye" çağıran bir kararı kabul etmişti. Ayrıca, "kapitalistlerin kazancı, hanedanların ihtirası ya da diplomatların gizli anlaşmaları uğruna, proleteryanın kendi kardeşlerine ateş açmayı bir suç saydığı" ilan edilmiş, savaş patlak verirse, "sosyalistler savaşın çabucak sona erdirilmesi için müdahale et-

meli, savaşın yarattığı iktisadi ve siyasal bunalımı, halkı uyandırmak ve kapitalist egemenliğin çökmesini hızlandırmak için kullanmalıdır" kararı da alınmıştı. Ancak savaş başladığında 2. Enternasyonal önderlerinin çoğu bu karara ihanet ederek, kendi emperyalist hükümetlerinin yanında yer aldılar. Lenin öderliğindeki Bolşevikler, Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg, Clara Zetkin gibi Alman komünistleri ve öteki sosyalist partilerdeki gruplar ise Enternasyonal'in kararına bağlı kaldılar.

Lenin başta Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin önderi Kautsky olmak üzere Enternasyonal kararına ihanet eden diğer "sosyalist" önderlere karşı oldukça keskin bir mücadele yürütmüştür. "Ata topraklarını savunma" adı altında ulusal savaş yürütmeyi tercih edenleri ve "kendi burjuvazilerinin, sömürgeleri boyunduruk altına alma ve bağımlı ülkeleri soyup soğana çevirme 'hakkı'nı savunan sosyal-şovenizmi" sonuna kadar mahkûm etmiştir

EMPERYALİST EKONOMİSTLERLE TARTIŞMA

Lenin, emperyalizm çağında diğer demokratik istemler gibi ulusal kurtuluş mücadelesini yadsıyan ve ulusların kendi kaderini tayini hakkını tümenden gereksiz bulan emperyalist ekonomizmin temsilcileri ile de ciddi tartışmalar yürütmüştür. Rusya'da Buharin, Piyatakov ve Bosh tarafından temsil edilen emperyalist ekonomistlerle çeşitli dönemlerde tartışmaları olmuştur. Özellikle Lenin'in, "Emperyalist Ekonomizm-Marksizmin Bir Karikatürü" adlı eserde, savaşa ve

“ata topraklarının savunulması”na ilişkin yürüttüğü teorik-ilkesel tartışmalar oldukça önemlidir.

Emperyalist ekonomistlerin savunduğu tezlerde, emperyalist çağda demokrasi için savaşım verilmesi yadsınıyor ve partinin ulusların kendi kaderini tayin hakkı istemi kabul edilmiyordu. Söyledikleri özetle şudur: “Kendi kaderini tayin hakkı kapitalizmde olanaksız, sosyalizmde gereksizdir!” Lenin bu görüşü teorik bakımdan saçma, pratik siyasal bakımdan şovenist olarak mahkûm eder: “Bu görüş demokrasinin önemini takdir etmez. Oysa demokrasi olmaksızın sosyalizm olanaksızdır. Çünkü: (1) proletarya demokrasi savaşımı içinde, sosyalist devrime hazırlanmadıkça o devrimi yapamaz; (2) utkun sosyalizm, tam demokrasiyi uygulamaksızın, zaferini pekiştiremez ve insanlığa, devletin çözülüp dağılmasını getiremez. Kendi kaderini tayin hakkının sosyalizmde gereksiz olduğunu iddia etmek, bu nedenle, sosyalizmde demokrasinin gereksiz olduğunu öne sürmek kadar anlamsız ve deva bulmaz bir şaşkınlıktır.”

“Demokrasi savaşımı okulunda okumamış bir proletarya, iktisadi bir devrim yapma yetisine sahip değildir” diye hatırlatan Lenin; “Marksistler demokrasinin sınıfsal baskıyı ortadan kaldırdığını bilirler. Demokrasi yalnızca sınıf savaşımını daha doğrudan, daha geniş, daha açık, daha belirgin hale getirir” diye belirtir.

Lenin, Emperyalist Ekonomizm-Marksizmin Bir Karikatürü adlı eserde Kievski (Piyatakov) nezdinde emperyalist ekonomistlerin saldırılarını muazzam bir diyaletik-taktik kavrayışla yanıtlar. Kievski'nin, ulusların ayrılma hakkı ilkesini ve “ata topraklarını savunma” konusunu UKTH arasında zorlama bir bağlantı kurarak kabul etmemesini, savaşları sınıfsal mantığa ve siyasal içeriğine göre değerlendirememesini eleştirir: “Büyük Güçlerle ittifak halinde verilen savaş, emperyalist savaştır. 1914-1916 savaşı böyledir. Bu savaşta ata topraklarının savunulması, bir yalandır, savaşı haklı gösterme çabasıdır” der ve ekler: “Emperyalist, yani zulmeden devletlere karşı ezilen (örneğin sömürge) ulusların savaşı, gerçekten ulusal bir savaştır. Böyle bir savaş bugün de olasıdır. Zulüm gören bir ulusun yabancı bir zalime karşı verdiği savaşta ‘ata topraklarının savunulması’ bir aldatmaca değildir. Sosyalistler böyle bir savaşta ‘ata topraklarının savunulmasına’ karşı değildirler. Ulusal kaderi tayin hakkı, ulusal kurtuluş için, tam bağımsızlık için, ilhaka karşı savaşımın aynı şeydir; sosyalistler -sosyalist olmaktan vazgeçmedikçe- hangi biçimde olursa olsun, ayaklanma olsun, savaş olsun, böyle bir savaşımı reddedemezler.”

Emperyalist ekonomistlerle tartışmalar Ekim Devrimi sonrasında da devam etmiştir. 1919'da RKP(B)'nin 8. Kongresi'ne sunulan parti programı hakkın-

daki rapor tartışmalarında emperyalist ekonomistlerin temsilcisi Buharin, bu sefer meseleye oldukça “soldan” yaklaşır; “emekçi halkın tayin hakkını” öne sürerek, “Biz proleterciler, nefret ettiğimiz burjuvazinin kendi kaderlerini tayin hakkını mı tanıyacağız?” diyen sekter bir yaklaşımla, her ulusun kendi kaderini tayin hakkını tanımanın gereksiz olduğunu ifade eder.

Lenin, programda ‘ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı’ tanımını yerine, ‘emekçi halkın kendi kaderini tayin hakkı’ tanımının konulmasını kesinlikle yanlış bulur, bu bakışı uluslar içinde proletaryanın farklılaşmasının tuttuğu zikzaklı yolu ve güçlükleri hesaba katmadığı için eleştirir.

Örneğin Özbek, Kırgız, Tacik, Türkmen vb. doğu halklarının kendi kaderini belirlemelerine ilişkin tartışmada Lenin; “söz konusu ulus gelişinceye, proletaryanın burjuva öğelerden kaçınılmaz farklılaşması gerçekleşinceye dek beklemek zorundayız” der, Buharin'in “sabırsız” tutumunu, ulusların eşitsiz gelişimini göz ardı etmesini mahkûm eder. “Emekçi halkın kendi kaderini tayini, çok karmaşık ve güç bir yolda ilerliyor. Emekçi halkın kendi kaderini tayini, başka hiçbir yerde değil, ama yalnızca Rusya'da görülüyor. Başka ülkelerdeki gelişme aşamalarını önceden görmekle birlikte, Moskova'dan herhangi bir karar yayınlamayız. Bu önerinin ilke olarak kabul edilmezliğinin nedeni budur” diyen Lenin, her ulusun kendi kaderini tayin hakkını elde etmesinin, emekçi halkın kendi kaderini tayin etmesini kolaylaştıracağını söyler.

Öte yandan Lenin eğer ulusların kendi kaderlerini tayin ilkesi reddedilirse olabilecek konusunda son derece gerçekçi bir politika izlemekteydi. Zira o, öncelikle Büyük Rus milliyetçiliğiyle yıllardır ezilmiş halkların güvenini kazanmanın zorluğunun farkındadır, diğer yandan da Sovyet Cumhuriyeti'ni karalamak için uluslararası burjuvazinin dolaşıma soktuğu “Bolşevikler kendi sistemlerini zor yoluyla kurmak istiyorlar” gerici argümanı karşısında daha dikkatli ve titiz bir politika izlenmesi gerektiğinin bilincindedir.

*

Lenin'in ulusların ayrılma özgürlüğü-

nü proletarya enternasyonalizmi adına reddedenlerle yürüttüğü ilkesel tartışmaların bir diğer önemli örneği ise, Rosa Luxemburg ve diğer Polonyalı sosyal-demokratlarla yapılanıdır. Polonyalı sosyal-demokratların, Bolşevik programda yer alan Polonya'nın ayrılma hakkının tanınmasına ilişkin itirazları ile ilgili tartışmalar Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi programının kabul edildiği 1903'ten itibaren başlamış ve bu yönlü tartışmalar çeşitli vesilelerle tekrarlanmıştır. Ayrıca incelenmeyi hak eden Lenin'in bu tartışmaları, ezen ulus ve ezilen ulus devrimcilerine bırakılan önemli teorik miraslardan biridir. Lenin, “Başka herhangi bir ulusun ezmediği kadar çok ulusu ezen biz Büyük Ruslar, Polonya'nın, Ukrayna'nın, Finlandiya'nın ayrılma hakkını neden yadsıyalım? Bizden şovenist olmamız isteniyor” diyerek buradaki hatalı kavrayışa dikkat çeker. Meselenin özünü ise net bir şekilde şöyle formüle eder: “Yapılması gereken şey, Rusya'da, ezilen ulusların ayrılma özgürlüğünü, Polonya'da ise, o insanların birleşme özgürlüğünü vurgulamaktır. Birleşme özgürlüğü, ayrılma özgürlüğüne ağırlık verirken, biz Ruslar, ayrılma özgürlüğünü vurgulamalıyız.”

***

Lenin “açık, kapalı bütün ulusalcılar” karşısında ulusların ayrılma özgürlüğü temel ilkesini savunmuştur. Lenin'in “incelmiş ulusalcılık” olarak tanımladığı “ulusal kültürel özerklik” savunucularıyla yaptığı tartışmalar da bunlardan biridir. Bu görüşün savunucuları eğitimin devletin elinden alınarak ayrı ayrı örgütlenmiş ulusal topluluklara verilmesini, bu “ulusal okullarda kendi ders programlarının” okutulmasını savunuyorlardı. Bu görüşü ulusal sorunu sınırlı burjuva anlayış çerçevesinde ifade ettiği için eleştiren Lenin, böylesi bir formüle ‘özerk’ bir ulus ile ‘egemen’ bir ulusun yararlandıkları hakların eşit olamayacağına dikkat çeker. Eğitim işlerinin, bu şekilde ulusal birliklere bölünmesiyle kendi ayrı eğitim bütçesi, ayrı müfredat vb. olacağına vurgu yapar. Öte yandan bu sloganın proletarya enternasyonalizmiyle çatıştığını, proletaryanın ve emekçi halk yığınlarının burjuva ulusalcılığının etkisi altına girmesini kolaylaştıracağını ifade eder: “Bir bütün

olarak devletin A'sından Z'sine demokratik bir dönüşümden geçirilmesi amacından dikkatleri kaydırma gücündedir. Oysa ulusal topluluklar arasında (kapitalizm altında olabildiği ölçüde) barışı yalnızca bu dönüşüm güven altına alabilir” demektedir.

“Bu, işçi sınıfını yozlaştıran ve bölen bir incelmış ulusalcılık planıdır. (Bundculara, tasfiyecilere ve narodniklere, yani çeşitli küçük burjuva gruplara ait olan) bu planın karşısına, marksistler, ulusların ve dillerin tam eşitliği ilkesini koyarlar ve resmi bir dile gerek olduğunu redde kadar giderler” diyen Lenin, “uluslar arasında olabildiği kadar yakın ilişkileri, bütün uluslar için bir örnek devlet kurumlarını, bir örnek okul yönetimlerini, bir örnek eğitim siyasetini (laik eğitim)” savunur.

LENİN'İN SON TARTIŞMASI

Lenin için Sovyetler Birliği'nin ezilen uluslara yönelik temel ilkesel politikalarının tutarlı devrimci bir çizgide yürütmesi çok önemliydi. Lenin, yaşamının sonuna dek bu yönlü mücadelesini sürdürdü. Yaşamının son zamanlarına denk gelen, Kafkasya ve Gürcistan üzerinden bir kez daha gündeme gelen ‘Büyük Rus milliyetçiliği’nin etkilerine karşı tartışmalara hastalığı nedeniyle yeterince müdahil olamamıştır. Ancak yine de mektup ve notlarla tartışmalara olan ilgisini kesmemiştir. 1922'de hastalığından kaynaklı katılmadığı bir toplantıya “ağır basan ulusal şovenizmle savaş konusunda siyasal büroya not” başlıklı kısa bir mektup göndermiştir. Bu notta ifade ettiği; “Ağır basan ulusal şovenizme karşı bir ölüm-kalım savaşı ilan ediyorum. Birlik merkez yönetim kuruluna, bir Rus'un, Ukraynalının, Gürcünün, vb. sırayla başkanlık etmesinde mutlak olarak ısrar edilmelidir. Mutlak olarak!” diye yazmıştır. Ağır basan ulusal şovenizme karşı bir ölüm-kalım savaşı bizlere bıraktığı son miras olmuştur.

***

Lenin ulusal sorunda Marksist bakışı geliştirmiş, emperyalizm çağına uygun teorik yenilenmesini sağlamıştır. Marx'ın “başka bir ulusu baskı altında tutan ulusun özgür olamayacağı” ilkesinden asla taviz vermemiştir. Tam eşitliğin, herhangi bir dil için her türlü ayrıcalığın reddini ve bütün ulusal toplulukların kendi kaderlerini tayin hakkını içerdiğini, ulusların birleşip kaynaşmasını savunmanın ayrılma özgürlüğü tanınmadan elde edilemeyeceğini, aksi takdirde zora dayalı birlikten ve ilhaktan gönüllü birliğe geçilemeyeceğini yaşamı boyunca savunmuştur. Ekim Devrimi ve önderi Lenin'in ulusal soruna ilişkin bıraktığı miras kılavuzumuz olma-ya devam etmektedir.

Kaynak: Ulusal Sorun Ve Ulusal Kurtuluş Savaşları- Lenin, Sol Yayınları
(*) wikipedia.org

Ekim Devrimi ve devrimci parti

Engels'in "yeni dünya anlayışının dahiyane tohumunun atılmış olduğu ilk belge olarak ölçülemeyecek bir değer" olarak tanımladığı Marks'ın Feuerbach Üzerine Tezler'inin ikinci maddesinde şunlar ifade ediliyor: "Nesnel hakikatin insan düşüncesine atfedilip atfedilmeyeceği sorunu bir teori sorunu değil, pratik bir sorundur. İnsan, hakikati, yani düşüncesinin gerçekliğini ve gücünü, bu dünyaya aitliğini pratikte kanıtlamalıdır. Pratikten yalıtılmış düşüncenin gerçekliği ya da gerçekliği konusundaki tartışma, tamamiyle skolastik bir sorundur."

Marksizm'in devrimci özü, işçi sınıfının tarihsel devrimci misyonunun açığa çıkartılmasıdır. Marksizm bu yolla sosyalizmin ütopya olmaktan çıkarak gerçeklik kazanmasını sağlamış, "bilimsel sosyalizmin" temellerini atmıştır.

Kendinden önceki tüm insanlık tarihinin deneyimlerinin soyutlanmış biçimi üzerinden yaşama pratik bir önerme sunan Marksizm'le, işçi sınıfı kendisiyle birlikte bütün bir toplumu kurtuluşuna götürebilecek düşünsel silahı olan sosyalizm ideolojisine, sosyalizm ise yaşamda gerçeklik kazanabileceği maddi toplumsal dayanağına kavuşmuştur.

"Tüm toplumsal yaşam, özünde pratiktir. Teoriyi gizemciliğe saptıran bütün gizemler, ussal çözümlerini insan pratiğinde ve bu pratiğin anlaşılmasında bulurlar. (Tezler 8. madde)" Marksizm'in önderleri olarak Marks ve Engels, 1848 burjuva devrimlerinden Paris Komünü'ne kadar, teori ve pratiğin devrimci diyalektik birliğini anlama ve ortaya çıkan deneyimden çok yönlü yararlanma fırsatını bulmuşlardır. Paris Komünü'nü gerçek kılan temel maddi çelişkiler ve sınıf mücadeleleri ilkelerinin yanı sıra, o ana kadar ortaya çıkan deneyimin yanlışladığı pratikler üzerine düşünme, yeni sonuçlar çıkarma ve bunu tekrar pratik yaşamın hizmetine sunma fırsatı yakalamışlardır.

Kendinden önceki tüm insanlık tarihinin deneyim ve birikimlerini sistematik bir dünya görüşünün inşası için devrimci eleştirinin süzgecinden geçiren, bu çabaya paralel olarak güncel planda yaşamın akışına müdahale pratiği içerisinde olan Marks ve Engels, ortaya koydukları bilimsel dünya görüşü ile bizlere yol göstermeye devam ediyor.

BUZ KIRILMIŞ YOL AÇILMIŞTIR!

20. yüzyılın en önemli tarihsel olayı kuşkusuz ki Ekim Devrimi'dir. Rus proletaryasının gerçekleştirdiği bu tarihsel

eylem, Paris Komünü'nden sonra işçi sınıfının göğü fethetme yolculuğunda yeni bir adım olmasının yanı sıra, tarihin akışını değiştiren gelişmelerin de önünü açtı. Kapitalizmin nesneleştirdiği proletarya, marksist dünya görüşü ile bütünleşerek devrimin ateşi içerisinde özneleşti, insanlığın kurtuluş umudunu ete-kemiğe büründürdü. Tüm bu açılardan Ekim Devrimi, "buzu kırdı, yolu açtı." Marksizm'in bu "dünyaya aitliğini pratiği" ile kanıtladı.

Ekim Devrimi'nin 99. yıldönümünde, insanlık tarihinin en büyük devrimci eyleminden öğrenmek, onun deneyimlerini bilince çıkartmak, temel bir ihtiyaç olarak önümüzde durmaktadır.

PARTİ VE DEVRİM DİYALEKTİĞİ

Ekim Devrimi'ni anlamak, deneyimleri bilince çıkartmak herşeyden önce bu devrime önderlik etmiş partiyi anlamayı gerektirir. Zira, büyük bir köylü nüfusuna sahip olan Rusya'da bir kaç milyon proleterin, toplumun geniş kesimlerini taraflaştırarak başarılı bir devrim gerçekleştirmesinde Bolşevik Parti'nin başarılı önderlik pratiği kritik bir rol oynamıştır. Yenilgiye uğrayan Alman devrimi ise, devrimci önderlik ve parti sorununu tersten kanıtlayan tarihsel bir başka deneyimdir. Alman devriminin en büyük açmazını "devrimci partinin yokluğu" olarak ifade eden Lenin, devrimi örgütlemekle geçirdiği bütün bir yaşamını, aynı anlama gelmek üzere partiyi örgütlemek uğraşına hasretmiştir. Çünkü "iktidar savaşımında proletaryanın örgütten başka silahı yoktur. (Bir Adım İleri İki Adım Geri-Lenin)"

Komünistler kendi değerlendirmelerinde parti ve devrim diyalektiğini, Ekim Devrimi ve Bolşevik Parti'nin paha biçilmez deneyimi ekseninde şu temel bakış üzerinden değerlendiregeldiler; "Rusya proletaryasıyla et ve tırnak gibi kaynaşmış Bolşevik partisinin başarılı önderliği olmasaydı, Ekim Devrimi'nin zaferi de mümkün olamazdı. Bu bir özne iddia değil, matematiksel kesinlikte bir tarihsel gerçekliktir. Muzaffer Ekim Devrimi'ni hazırlayan tüm sürecin olayları apaçık bir biçimde gösteriyor ki, devrimin hazırlanmasında, zaferinde ve kazanımlarının korunmasında parti, öncü ve yönetici bir güç olarak, belirleyici bir role ve konuma sahiptir."

Devrimin neden Rusya'da başarı kazandığının ve aynı dönemde Avrupa'da neden bu kadar kolay yenilgiye uğradığının açıklayıcı temel unsurlarından biri

de budur. Elbetteki Rusya'da devrimin muzaffer olmasıyla Avrupa'da devrimlerin kolayca yenilgiye uğramasının tek açıklaması bu değildir. Böyle bir iddia devrim sorununu basite ve tek boyuta, özne boyuta indirgemek demek olur. Devrimin koşulları derinlemesine ve genişlemesine oluşmadan hiçbir devrimci parti, ne kadar doğru bir çizgi izlese izlesin, ne kadar militan ve gözüpek olursa olsun, herhangi bir devrim yapamaz. Fakat eğer bu koşullar oluşmuşsa, hazırlıklı ve yetenekli bir öncü kuvvet olarak parti olmadan, koşulları oluşmuş bir devrimi muzaffer bir sona bağlamak da mümkün olamaz. Rusya'nın kendine özgü konumu yalnızca emperyalist çağın tüm çelişkilerinin düğümlenip yoğunlaştığı, bu temel üzerinde devrimci bunalımın en derin bir biçimde patlak verdiği bir ülke olması değil, yanısıra, bu ülkede başından itibaren bunun bilincinde olan ve tarihsel hazırlığını da bu çerçevede yapan bir devrimci sınıf partisinin varolması ve devrimci sürecin en kritik anlarında, kendi tarihsel rolünü büyük bir başarıyla ve gözüpek bir biçimde oynayabilmiş olmasıdır. (Partileşme Süreci-1 Eksen Yayıncılık)"

DEVİRİMCİ PROGRAM, DEVİRİMCİ SINIF, DEVİRİMCİ ÖRGÜT

Ekim Devrimi'nin dersleri ve bu dersleri tarihe armağan eden Bolşevik Parti, temel ilkesel yönleriyle bugüne yol göstermeye, günün içinde gerçek marksistlere hareket eksenini olmaya devam ediyor.

Bolşevik Parti, daha ilk baştan itibaren Marksizm'in devrimci özü ve ilkelere temelinde yükseldi. "Devrimci teori olmadan, devrimci hareket olmaz! (Ne Yapmalı)" görüşünü benimseyen Bolşevik Parti, Marksizm'in bilimsel temellerini referans alarak, onun devrimci diyalektik özünü kavrama ve bunu Rusya'nın özgünlüğüne uyarlama başarısı gösterdiler.

Partiyi, sosyalizm ve sınıf hareketinin birliği olarak formüle eden Bolşevikler, bütün bir devrim sürecinde proletaryanın partisi olma misyonuna uygun bir pratik çabanın taşıyıcısı oldular. Sosyalizm ile sınıf hareketinin organik birliğini kurma, bu çaba içinde proletaryanın öncü kesimlerini partinin düşünsel temeli olan Marksizm'e kazanma uğraşını, şaşmaz bir hedef olarak hayata geçirdiler.

Devrimci programı devrimci sınıfla buluşturma uğraşının temel taşıyıcısı ve

güvencesi olarak devrimci örgüt sorununu ilkesel önemde bir sorun olarak gördüler ve Lenin'in "bize bir devrimci örgütü verin, Avrupa'nın altını üstüne getirelim! (Ne yapmalı)" kesinliğiyle ifade ettiği bir pratiğin yılmaz savaşçıları oldular. Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin (RSDİP) daha ilk kongresinde Bolşevik-Menşevik ayrışmasının devrimci örgüt ilkelerinde yaşanmış olması tesadüfi değildir. Devrimci program, devrimci sınıf, devrimci örgüt bütünlüğünün birleşme zemini olarak Bolşevik Parti, 15 yıllık paha biçilmez bir deneyim içinde çelikleşerek, devrimin zaferini güvencelemesini bilmiştir.

EKİM DAVASI KAZANACAK!

Ekim Devrimi'nin devrimci ilkeleri ve devrimci örgüt teorisi günceldir. Bugünün dünyası ve Türkiye'sine izlenecek yolu göstermektedir. Bu topraklarda komünistler yıllardır sürdürdükleri parti ve devrim mücadelesinde Ekim Devrimi'nin deneyimlerine sıkı sıkıya bağlı bir pratiğin tek ve gerçek temsilcisi oldular. Sözümüzü Ekim Devrimi'nin deneyimlerinden süzülen bakışı özlü bir biçimde ifade eden iki alıntıyla noktalayalım:

"İdeolojik kimliği, sınıfsal konumu ve tarihsel-siyasal amaçlarıyla proletaryanın sınıf partisi, kurulu düzen karşısında ihtilalci bir konumdadır ve varoluş biçimi de buna uygun olmak zorundadır. Partinin ihtilalci esaslara dayalı illegal örgütlenme ihtiyacı buradan doğmaktadır. Parti örgütlenmesinin tek ve mutlak varoluş biçimi olmamakla birlikte, illegalite, temel ve ilkesel önemde bir sorundur. Illegalite sorununun özü, düzenin hukuksal çerçevesi içine sığıp sığmamak değil, bizzat düzenin içine sığmamaktır."

"Örgüt, sosyalizm ile sınıf hareketinin maddileşmiş birliğinin gerçekleştiği alandır. Marksist teorinin sağlam temeli üzerinde kurulan ideolojik birlik ancak bir maddi örgüt birliğinde somutlandığı zaman gerçek bir anlam taşır ve gerçek bir güç haline gelir. Ve elbette partinin gerçek işlevi de ancak bu sayede olanaklı hale gelebilir. Devrimci teoriyle, toplumsal gelişme ve sınıf mücadelesi yasalarının bilgisiyle ve nihayet devrimci eylem tecrübesiyle donanıp silahlanmış bir parti örgütü, proletaryanın sınıf bağımsızlığının biricik güvencesi ve sermayeye karşı dışı dışı mücadelesinin en temel silahıdır. (Partileşme süreci-1 Eksen Yayıncılık)"

Bir bankanın raporu ve Ekim Devrimi'nin yadsınamayan anlamı

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD), Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) 1989'da dağılmasından sonraki dönemi kapsayan bir rapor hazırladı. Rapor, 29'u eski SSCB'deki ülkeler olmak üzere, Kıbrıs, Almanya, İtalya, Yunanistan ve Türkiye'nin içerisinde yer aldığı 34 ülkede 51 binden fazla hane incelenerek hazırlanmış. EBRD raporda, SSCB'nin dağılmasından sonra bu ülkelerde ortaya çıkan ekonomik büyüme ve gelir dağılımındaki değişime dair verileri sunuyor.

1989 yılında tasfiye edildiğinde SSCB sosyalist bir ülke olma karakterini çoktan yitirmişti. Özellikle İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'ndan sonra sosyalizmin inşasına karşı parti ve devlet erki içerisinde çok yönlü bir saldırı başlatıldı. Ekim Devrimi'nin üzerinden 20, iç savaşın bitiminden ise sadece 13 yıl geçmişken emperyalist haydutlar komünizmi inşa etmeye çalışan devrimin bu genç ülkesine karşı açık bir savaş başlattılar. Bu savaşta SSCB toprakları işgal edilerek ülkenin ekonomisi ağır darbeler aldı, sosyalizmin inşa süreci sekteye uğradı, daha gelişme çağına olan işçi demokrasisinin kökleşmesine darbe vuruldu. Savaşın yol açtığı ekonomik, sosyal, fiziksel ve kültürel yıkımlar eski sistemin mirası olan çok yönlü sorunlarla birleşerek sosyalizmin inşa sürecinin sorunlarını iyice ağırlaştırdı. Parti ve işçi sınıfı savaş yıllarında sayısı otuz milyonu bulan en fedakar evlatlarını yitirdiler. Bu

büyük kayıplar devrimin bu genç ülkesine çok pahalıya mal oldu. Parti ve devlet yapısında köklü bir değişim meydana geldi. Yıkımın ortaya çıkardığı durum savaştan sonra parti ve devlet aygıtının modern revizyonist ihanet tarafından ele geçirilmesini kolaylaştırdı. Sosyalizmin-komünizmin inşası sürecinde bir bakıma kaçınılmaz olarak ortaya çıkan eski hataları da istismar eden modern revizyonist hainler, parti ve devlet iktidarını gasp ettiler. Ekim Devrimi gibi büyük ve köklü sosyalist devrimin kazanımlarına karşı açıktan savaşmayı göze alamayan modern revizyonist hainler kliğinin elebaşı Kruşçev ve şürekası devrimi ve onun kazanımlarını kerte kerte tasfiye etme yolunu tuttular. Peşinden gelenler de aynı ihanet yolunu derinleştirerek devam ettirdiler. 1989 yılına gelindiğinde artık sosyalizmin

inşasından geriye sadece sosyalizmin kazanımlarının kalıntıları kalmıştı. 1989 karşı devrimi bu kazanımlara karşı son darbeyi vurarak bürokratik devlet kapitalizmini özel mülkiyete dayanan klasik kapitalist sisteme dönüştürdü. Devlet mülkiyetinde olan işletmeler haraç-mezat özelleştirildiler. Kârlılık uğruna kitleler işten atılmaya başlandı. İşçinin emek gücünün azami sömürüsü kapitalist tekelleri büyütürken işçilerin de sefaletinin büyümesini koşulladılar.

Genç SSCB'de ekonomik gelişme işçilerin ve yoksul köylülerin yaşam koşullarının iyileştirilmesini sağlarken, sosyalizmin tasfiye sürecine girmesiyle bu süreç tersine döndü. Kapitalist tekeller büyürken, işçilerin ve emekçilerin sefaletinin derinleşmesi devam etti. Avrupa İmar ve Kalkınma

Bankası'nın (EBRD) SSCB'nin 1989'dan sonraki dönemini kapsayan araştırması bile bu bakımdan oldukça anlamlı veriler sunuyor.

Rapora göre eski Sovyetler Birliği ve Doğu Bloku ülkelerinin ekonomisi son 25 yılda 1,5 kat büyüyerek gelişmiş kapitalist ülkelerle aralarındaki farkı %17 azaltmış. Ancak ekonomide sağlanan büyüme, klasik kapitalist ülkelerdeki sonucu yaratarak işçilerin sefaletinin büyümesiyle sonuçlanmış. Bu ülkelerdeki gelir dağılımını inceleyen rapor, bölge halkının yüzde 33'ünün gelişmiş ülkelerle aralarındaki gelir makasının son 25 yılda daha da açıldığını, yüzde 23'lük kesimin ise 1989 yılına göre gelirlerinin daha da azaldığını tespit ediyor. Bununla birlikte bu ülkelerde bu aynı dönemde, nüfusun yüzde 10'unu oluşturan bir avuç burjuvanın gelirleri ise yüzde 82 oranında artış göstermiş.

1989'da tasfiye edilen sosyalizm değildi, sadece ondan arta kalanlardı ve bu arta kalanların tasfiyesinin bile nasıl bir sonuca yol açtığını bir bankanın yaptırdığı araştırma bile gizleyemiyor.

Bu olgular, Ekim Devrimi'nin 99. yılında "Sosyalizm mi? Kapitalizm mi?" sorusunu işçinin ve ailesinin günlük yaşamı için, çok daha yaşamsal bir sorun olarak karşımıza çıkarıyor. Yıkılan SSCB'nin emekçilerinin sosyalizme olan özelemlerini daha da anlaşılır kılıyor.

Köln'de AKP karşıtı kitlesele protesto mitingi

12 Kasım Cumartesi günü Köln'de işçilere, emekçilere, Kürt halkına, Alevi emekçilere, akademisyen ve aydınlara, ilerici basın ve medyaya, ilerici ve devrimci güçlere dönük saldırılarını protesto amaçlı bir miting yapıldı. Avrupa Aleviler Birliği Federasyonu'nun (AABF) organize ettiği mitinge, 30 binin üzerinde kişi katıldı. Kürt kurumu Nav-Dem, ATİK, ADHK, Yaşanacak Dünya, DİDF gibi kurumların bileşeni olduğu Avrupa Demokratik Güçbirliği'nin desteklediği mitingde, Alman Sol Partisi-Die Linke, Yeşiller Partisi, MLPD, FDP gibi yerli partiler de yer aldılar. Mitinge BİR-KAR ve TKİP de kendilerine ait bayraklarla katılıp destek sundular. BİR-KAR ayrıca yaygın biçimde birleşik devrimci mücadeleyi büyütme çağrısı yaptığı bir bildi-

rileri dağıttı.

Dinci-gerici AKP ve şefi Tayyip Erdoğan'a öfkenin kusulduğu, onların şahsında faşizme karşı mücadele birlik, mücadele ve dayanışma vurgusunun öne çıktığı miting, Ren nehri kıyısındaki Deutz/Wert alanında başladı. Önce devrim ve kurtuluş mücadelelerinde yitirilenler için saygı duruşu gerçekleştirildi. Tertip komitesi temsilcisinin kısa açılış konuşmasının ardından, AABF başkanı Hüseyin Mat bir konuşma yaptı. Onu, Hatip Dicle, Alman Basın Sendikası Başkanı Frank Überal ve Die Linke Milletvekili Sevim Dağdelen'in konuşmaları izledi.

Miting alanında çeşitli parti ve kurumlara ait çok sayıda kitap, dergi ve yemek standı açılmıştı. Her köşesi çeşitli

parti ve kurumlara ait renk renk bayrak, flama ve posterler asılmıştı. Yerlisi ve göçmeni ile ilerici, yurtsever ve devrimci tüm güçler bir aradaydı. Dağıtılan bildirilere, yapılan konuşmalara ve atılan sloganlara birlik, mücadele ve dayanışma isteği ve vurgusu hakimdi. Belirgin biçimde öne çıkan bu durum mitinge katılan her kesin dikkatini çekti.

Mitingin başlangıcından sonuna dek sahnedeki sunucuların da yönlendirmesi ile, özellikle Kürt kitlelerinin olduğu tarafta sıklıkla "Katil Erdoğan!", "Faşist Erdoğan!" sloganları haykırıldı. "Faşizme karşı omuz omuza!" sloganı da en çok ve en sık atılan slogandı.

Miting Pinar Aydınlar ve Hozan Cömert'in gerçekleştirdiği müzik dinletilerinin ardından sona erdi.

Gerici savaşlar, 'insan hakları' ve 'sivil' ölümleri

"Artık havalar iyice soğudu. Kuş sesleri duyulmaz oldu. Şimdi yalnızca, anasını ya da babasını, kardeşini yitiren çocukların ağlamaları duyulabiliyor. Bizler, bir ülkesi ve umudu olmayan çocuklarız. - Dunja, 14"

Bu sözler Eski Yugoslavya'da savaşı yaşamış, son on-on beş yılda savaş yüzünden yaşamını, sağlığını, anne/babasını ve umudunu yitirmiş milyonlarca çocukta birine ait.

KAPİTALİZM SAVAŞ DEMEKİTİR

Devrimci işçi hareketinin, kapitalizmin köklü eleştirisi üzerinden çıkardığı 'kapitalizm savaş demektir' şiarı, kapitalizmin tarihi tarafından her yönüyle doğrulanmıştır. Kapitalizmin, özel olarak da emperyalizmin tarihi savaş ve yıkımlarla doludur. Kapitalist-emperyalist sistemin büyük ve güçlü devletleri savaşları mümkün oldukça metropollerden uzak ülkelerde başlatıp, bitirme eğilimindedirler.

Birleşmiş Milletler (BM) kaynakları 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın sonundan bugüne yaşanan 181 savaşın 170'inin (%94) geri bırakılmış ülkelerde olduğunu gösteriyor. Gelişen silah teknolojisinin ortaya çıkardığı yeni buluşlar, kitle imha silahları bu ülkelerde denenerek, test edildi. Yeni teknolojinin 'harikası' kitle imha silahlarıyla yürütülen savaşlarda söylenenlerin aksine, sivil halkın hedeflenmesi bundan önceki dönemlerle kıyaslanamayacak oranda yüksek olmuştur. 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nda sivil ölümler toplam ölümlerin üçte ikisini oluştururken 1980'lerden sonraki savaşlarda sivil kayıpların toplam kayıplara oranının neredeyse %90'a çıktığı belirtiliyor. (Kaynak: <http://www.ttb.org.tr>)

ABD EMPERYALİZMİN KANLI SİCİLİ

2. Emperyalist Paylaşım Savaşı Doğu Avrupa'da, asıl olarak da SSCB toprakları üzerinde sürdü. ABD emperyalizmi savaş alanlarından uzak olmasının meyvelerini özellikle savaş sonrasında topladı. Ülke yıkılıp-yağmalanmadığı gibi, savaştan etkilenmeyen teknolojisini diğer ülkeler-

den söküp getirdiği teknikle reorganize edebildi. Kapitalist-emperyalist sistemin lider gücü olarak öne çıktı.

ABD'nin 1945 yılından sonra Kore, Laos, Vietnam, Kamboçya, Irak ve Afganistan gibi ülkelerde başlattığı savaşlarda en az on milyon sivil yaşamını yitirdi. Kore Savaşı'nda 3 milyon, Vietnam'da 3-4 milyon, Laos'ta 1 milyon, Kamboçya'da 600-800 bin sivilin öldüğü tahmin ediliyor.

Yeni savaş teknolojileri Afganistan, Irak, Libya, Suriye, Yemen, Kürdistan, Filistin gibi ülkelerde sürdürülen savaşlarda sivil ölümlerin azalmasını sağlamak bir yana, katlayarak artırdı. Irak'ta 9 yıl süren işgal süresinde en az 650 bin sivil hayatını kaybetti. Afganistan'da rakam 100 binleri bulurken, Suriye'de savaşın sürdüğü beş yıl içinde en az 283 bin kişi hayatını kaybetti. Libya, Yemen, Somali gibi daha sayamadığımız ülkeler de bu listeye eklenince kanlı sicil bilinenenden çok daha kabarık olduğu görülür. Savaşın 'sivil' halka getirdiği yük ve acılar yalnızca ölümler olmamış, onları zorunlu göçe zorlayarak açlığın, hastalığın, çaresizliğin kucacağına da itmiştir. İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'ndan sonra yaşanan ve sayısı on milyonları bulan göç dalgası bunu gösteriyor. Denizlerin insan cesedine doymasını sağlayan da modern burjuvazi olmuştur.

SİLAHLANMA, SİLAHLANMA VE YİNE SİLAHLANMA

1960'larda 14 milyar dolar olan yıllık silah ticareti 2010 yılına gelindiğinde otuz kat artarak 411 milyar doları buldu. 2010 yılından sonra geçen dönemde bu rakamın çok daha hızla arttığını tahmin etmek zor olmasa gerek. Stockholm Barış Araştırmaları Enstitüsü'nün (SIPRI) silah ticaretiyle ilgili 2010 yılı verilerine göre 411 milyar dolar olan silah ticaretini 100 büyük silah üreticisi elinde tutuyor. Son on yılda silah ticareti hacminin yüzde 60 büyüdüğünü de kaydediyor rapor. SIPRI verilerinde önemli bir ayrıntı daha var; 1960'larda 14 milyar dolar olan yıllık silah ticareti 34 yıl sonra, 1994'e gelindi-

ğinde iki buçuk kat artarak 35 milyar doları bulduken, 1994-2010 arasında yaklaşık on iki kat artarak 35 milyar dolardan, 411 milyar dolara yükseliyor. Bu rakamlar, son yıllarda silahlanmanın aldığı boyutu 'çılgınlık'la açıklamanın artık yetersiz kaldığını gösteriyor.

Dünyada 2014 yılında imzalanan silah anlaşmalarının yüzde 50,43'ünü alan ABD'nin, geri bırakılmış ülkelere yapılan silah ticaretindeki payı ise yüzde 73'ü buluyor. Bu ülkelerin 1960'ta 27 milyar doları bulan askeri harcamalarının dört kat artarak, 1991'de 121 milyar dolara ulaştığını dikkate değer bir ayrıntı olarak kaydedelim...

ARSIZLIKTAKI SINIR YOK

Ortadoğu'da kentlerin yakılıp yıkıldığı bir savaşta sivil can kaybının olmamasını temenni etmek için kişinin arsızlıkta bütün bariyerleri yıkması lazım. Modern savaş araçlarıyla, İHA'larla, füzelerle sürdürülen savaşlarda kentlerin yok olduğunu, sivillerin katledildiği gerçeğini anlayıp görebilmek için rakamların soğuk ve ürkütücü diline normalde hiçbir gereksinim olmaması gerekirdi. Ne var ki, gözler önünde sürdürülen, medya aracılığıyla naklen yayını yapılan savaşlarla insanlara bu durum kanıksatılıyor, günlük yaşamın bir parçası olarak algılanıyor.

Uluslararası Af Örgütü, ABD önderliğindeki "koalisyon"un yaklaşık 300 sivil öldürdüğü 11 ayrı saldırısı üzerine bir rapor yayınladığında Pentagon, bu hava akınlarında sadece bir ölü olduğunu kabul etmişti. Diğer izleme grupları ise, Suriye'deki ABD hava saldırılarının yol açtığı sivil ölü sayısının 1.000'den çok daha fazla olduğunu belirtirken, Pentagon, iki yılda toplam olarak sadece 55 sivilin öldürüldüğünü iddia etmişti. İki binden fazla Filistinlinin öldürüldüğü, on binden fazla insanın da yaralandığı 2013'de 51 gün süren İsrail kuşatması ile ilgili konuşan Pentagon sözcüsü Power "Gazze'deki her çocuğun Hamas üyesi" olduğu yönünde bir açıklama yapmış, ABD'nin BM'deki temsilcisi de pervasızca, İsrail'in kendini "savunma" hakkında bahsederek kanlı

icraatı savunmuştu. Bunlar bizlere, bu topraklarda yaşayanlar için hiç de yabancı gelmiyorlar. Taş atan çocuğun da bir "terörist" kadar tehlikeli olduğunu, elbette hedefleneceğini söyleyen zat bugün devletin en tepesinde oturuyor. Nede olsa, efendiyle-uşakların ipliği aynı çürük kumaştandır.

SAVAŞIN ÖNDE GELEN KURBANLARI, KADINLAR VE ÇOCUKLAR

"Bütün çocuklarının psikolojisi bozuldu. Bir ay boyunca ateş altındaydık. Uyuyamıyorsun, tuvalete gidemiyorsun. Sana terörist diyorlar. İnsan değilmişsin gibi davranıyorlar. Hiçbir insan bir insana bunu yapmaz. Çocuklarım kinle büyüyecek." Bu sözler Cizre'den bir anneye ait.

İşgal ve sömürge savaşları çocuk ve kadınlara çok daha büyük acılar yaşıyor. Ruanda'daki soykırımda sekiz yaşından büyük her kıza tecavüz edildi. Kuzey Uganda'da, silahlı birlikler köylere baskın düzenleyip, bu baskınlarda her seferinde 50-100 çocuğu kaçırdılar. Kızlara tecavüz edilip, seks kölesi haline getirilirken, erkek çocuklar işkencenin zoruyla savaşta kullanıldılar. Bu bilindik tabloya Kürdistan, Irak, Suriye, Afganistan, Filistin gibi ülkelerde süren haksız savaşlarda da çokça tanık olduk. Bu suçları yalnız İŞİD gibi çeteler işlemiyor, bölgenin gerici devletleri de aynı suçu döne döne işlemektedir. Filistinli çocuğu Hamas militanı olarak görenlerle, Kürt çocuğunu terörist sayanların, katlettikleri kadın ve erkeklerin cesetlerini asker-polis araçlarının arkasına bağlayarak kentlerin sokaklarında dolaştranların bu suçlardan azade olmaları için hiçbir neden yoktur. İşkencehanelerde tecavüz suçlarının devlet denetiminde işlendiğini belgeleyen ifadelelerle doludur insan hakları örgütlerinin raporları.

DEĞİŞİK COĞRAFYALARDA DEĞİŞİK DİLLERDE AYNI AĞITLAR YAKILIYOR

Yugoslavya'da, Cizre'de, Uganda'da, Ruanda'da veya daha başka coğrafyalarda söylenen ağıtlar aynı gerçeği dile getiriyorlar; haksız-gerici savaşlarda insanlık suçunun önlenebileceğini iddia etmek en azından savaşı yürütenlerin suçuna ortak olmaktır. Bu bir yalandır, safsatadır. Kapitalizm nasıl ki 'adilleştirilerek' yaşanır bir sistem haline getirilemezse, haksız savaşlarda da tecavüzlerin, 'sivil' ölümlerinin önü alınamaz. Kaldı ki kim bu 'sivil olmayan' askerler diye sormalıyız. Asker elbisesi giydirilerek cepheye, ölüme sürülenler de 'sivil' olarak ölenlerin, tecavüze uğrayanların çocuklarıdır. Bu durumda tek bir yol kalıyor önümüzde; ya savaş meydanlarında, savaş yıkıntılarının altında kalacağız ya da savaşların kaynağı olan kapitalizme karşı devrim mücadelesini büyütüp gerçek barışı elde etmek için, gerçek kurtuluş için, sosyalizm için savaşacağız.

Kapitalist dünyadan sefalet manzaraları

ÖDENMEYEN FAZLA MESAİLER 940 MİLYON SAAT

Almanya'da işçilerin ve büro emekçilerinin hafta içindeki günlük yaşamı tamamen çalışma koşullarına göre, fabrika ile büro arasında sıkışmış durumda. Esnek çalışma ve taşeronlaştırmanın yaygınlaştırılmasıyla birlikte emekçinin günlük yaşamı üzerindeki yükler de çok daha ağırlaşmıştır. Buna zorunlu mesailer de eklenince durum çok daha çekilmez bir hal almaktadır. *Metalzeitung*'un Kasım sayısındaki bilgilere göre 2015 yılında 1.7 milyar saat fazla mesai yapılmış. Bu mesailerin yarısına denk gelen 940 milyon çalışma saatinin ücret karşılığı ödenmediği gibi, izin olarak da kullanılmamıştır. Ödenmeyen 940 milyon iş saati 600.000 işçinin bir yıl boyunca tam gün çalışma saatine denk geliyor. İzin zamanında hastalanan, ancak işini kaybetme korkularından dolayı aldıkları hastalık raporunu işyerine vermeyerek, izinlerini kullananların oranının %82 olduğu bilgisi yer alıyor gazetenin Ekim sayısında.

1 MİLYON KİRALIK İŞÇİ

Almanya'da kadrolu işçilik dışında, Türkiye'de taşeron işçilik olarak adlandırılan sisteme denk düşen çok değişik biçimler altında iş anlaşmaları yapılıyor. Tam olarak kiralık işçiliğe denk düşen,

'Leiharbeiter' olarak çalışanların sayısı Almanya'da bir milyona dayanmış bulunuyor. Kiralık/'Leiharbeiter' olarak çalışan işçiler çalıştıkları iş yerlerinde hiçbir hakka sahip değiller, zira onlar başka bir şirket tarafından çalıştıkları şirkete kiralanmış işçilerdir. Ücretleri de çok daha düşüktür ve kadrolu işçilerden en iyi halde yüzde kırk daha düşük bir ücret almaktadırlar.

ESNEK ÇALIŞMA İŞÇİLERİN SAĞLIK SORUNLARINI ARTTIRIYOR

Sendikal bürokrasinin boyun eğmeyle kabul ettirilen esnek çalışma koşulları işçilerin, iş saatleri dışındaki zamanını da işe bağımlı hale getirdi. Bu durum, işçilerin iş saatleri dışında kalan serbest zamanlarını ortadan kaldırarak sağlıklarının bozulmasında önemli bir faktör oldu.

Federal İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı Enstitüsü'nün yaptığı araştırma bu konu-

da oldukça çarpıcı veriler sunuyor. Enstitünün verilerine göre; çalışanların %43'ü ayda en azından bir hafta sonu çalışmak zorunda kalıyorlar. Yüzde 22'si, iş dışındaki saatlerde de her an işe çağrılmaya hazır olarak beklemek zorundalar. Yüzde 7'sinin mesai saatleri ise çok sık değişiyor. Esnek çalışmak zorunda kalanlar özel hayatlarının kalmadığını belirterek sağlıklarının daha kötü olduğunu söylüyorlar.

EMEKLİLİKTE BEKLEYEN SEFALET

Emeklilik yaşını, sendika yönetiminin ihanet ve işbirliğiyle yükselten kapitalist tekeller bununla da yetinmedi. Emeklilik primlerinin hesaplanmasında da değişiklik yaptı. Zaten oldukça karışık olan emeklilik primlerinin hesaplanması yapılan değişikliklerle çalışanların aleyhine olmak üzere değiştirildi. Buna göre 3000 avro aylıkla 45 yıl tam gün çalışan bir işçi 2000 yılında emekli olduğunda

1525 avro emeklilik aylığı alırken, yapılan değişikliklerden dolayı alacağı emeklilik aylığı kerte kerte düşürülerek 2016 yılında brüt 1370 avro, 2030 yılında ise brüt 1240 avroya kadar düşüyor. *Metalzeitung*'un okuyucu köşesine mektup yazan bir işçi bu durumu haklı olarak 'emeklilikte açlık' olarak adlandırıyor. Zira işçinin de yazdığı gibi brüt 3000 avro aylık alabilmek için saat ücretinin 20 avro olması gerekiyor. Oysa bugün ortalama ücretler çok daha düşüktür. Mektubu yazan işçinin, saat ücreti olarak baz aldığı 12 avro üzerinden ilerlersek, 45 yıl tam gün olarak çalışan bir işçinin emeklilik aylığı, emekliliğe ayrıldığında brüt olarak 710 avro olacaktır. 710 avro brüt aylık bugünün koşullarında bile iki kişinin oturacağı normal bir evin kira, yan gider ve enerjisini karşılamaya yetmiyor. 2030 yılında kiralının ulaşacağı düzeyi hesaplamamızın dışında tutuyoruz.

Bu manzaralar kapitalizmin en gelişkin ülkelerinden birisi olan Almanya'ya ait. Anlaşılacağı gibi kapitalizmin gelişmesi işçinin günlük yaşamını kolaylaştırıp onun yaşam kalitesini arttırmakla sonuçlanmıyor. Tersinden işçinin günlük çalışma koşullarını daha da ağırlaştırarak, işçinin üzerindeki yükü arttırıyor. Emeklilik yıllarında ise mutlak bir yoksulluk ve yalnızlık onu bekliyor.

Seçim mizanseninin kazanan figüranı: Trump

lideri Nigel Frage oldu.

Önümüzdeki 8 yıl ABD'ye başkanlık yapacak olan Donald Trump ile diğerlerinin ortak noktası ise, ırkçı-faşist olmalarının yanı sıra, göçmen ve kadın düşmanı zihniyetleridir. O kadar ki, Trump daha şimdiden ilk işinin yaklaşık üç milyon göçmeni sınır dışı etmek ve Meksika sınırına duvar örmek olacağını açıklamış bulunuyor.

SEÇİM MİZANSENİNİN KAZANAN FİGÜRANI: TRUMP

Amerika'da iki parti var; demokratlar ve cumhuriyetçiler. Amerika başkanlık seçimleri her daim sözde bu iki partinin yarışına sahne olur. Ne var ki bu yanıltıcıdır, zira gerçekte tek bir programa sahiptirler. Yapılan seçimler ise gerçekte bir nöbet değişiminden ibarettir. Kişiler ve hangi partinin nöbeti devraldığı ise

ABD'nin stratejik çıkarları bakımından belirleyici olmaz. Kişilerin özgünlükleri ancak nüanslarda ifadesini bulur. Amiyane deyimle "kişiler değişir, ama devlette devamlılık esastır" ilkesine uygun olarak, devlet politikaları ve tekellerin çıkarları bakidir.

Son seçimin galibi Trump bir milyarderdendir. Wall Street'in mümtaz bir adamıdır. Bu nedenle son seçimlerde en başta Wall Street milyarderleri tarafından desteklenmiştir. İkinci olarak, Trump seçim kampanyası boyunca her vesile ile Hillary Clinton'ın kurulu düzeyin temsilcisi olduğunu, kendisinin ise "kurulu düzene savaş açacağını", dile getirdi, mevcut durumdan zarar görenlerin temsilcisi olacağını iddia etti. Bu çerçevede, 2008 yılında yaşanan kriz nedeniyle yaşamı alt üst olan orta sınıf mensuplarına, onların hassasiyetlerine

seslendi, destek talep etti. Obama ve Hillary Clinton'ın üyesi olduğu kabineye dönük tepkilere oynadı. Başarılı da oldu.

YENİ DÖNEM VE YENİ YÜZLER

Trump'ın yeni ABD başkanı olmasının şaşılacak bir yanı bulunmamaktadır.

Söyle ki, dönem bunalımlar ve savaşlar dönemidir. Buna bağlı olarak açlık ve yoksulluk gün be gün derinleşmekte, silahlanma yarışı kızışmakta, ırkçı-faşist saldırganlık dünya ölçeğinde tırmanış yaşamakta, polis devleti uygulamaları rutinleşmekte, emperyalistler arası hegemonya mücadelesi yıkıcı sonuçlar yaratmaktadır. Dönemi en somut ve en yalın biçimde bu olgular tanımlamaktadır.

Emperyalist burjuvazinin kendi temsilcileri şahsında gündeme getirdiği arayış, bu gelişmelere cevap verecek yeni yüzler ve yeni yönetim biçimlerine dönüşüdür. Dün bu kirli arayış dünya halklarının başına Hitler'i musallat etmişti, bugün de yeni yüzler ve isimler aynı uğursuz rolü üstlenmek üzere sahnede ki yerlerini alıyorlar.

ABD'deki başkanlık seçimi Trump'ın zaferi ile sonuçlandı. Aradan neredeyse iki hafta geçmesine rağmen seçim tartışmaları gündemden düşmüyor, Trump'lı ABD'nin geleceği hakkında çeşitli düşünceler ileri sürülüyor.

Seçimin pek de beklenmeyen sonucuna dair tartışmalar bunlarla da sınırlı değil. Seçim sonuçları açıklanır açıklanmaz ABD'de tepkiler sokağa yansıdı. Trump karşıtları sokaklara çıktılar, gösteriler yaptılar.

Hiç kuşkusuz Trump'ın seçim zaferini tarihi bulan ve kendi zaferleri olarak görüp, kutlayanlar da var. Örneğin Fransa'daki ırkçı-faşist Ulusal Cephe lideri Marine Le Pen, Trump'ın ABD Başkanı seçilmesini coşkuyla karşıladığını ve bu gelişmelerden aldığı güçle Fransa cumhurbaşkanlığı seçimine hazırlandığını açıkladı. Avusturya'daki ırkçı-faşist Özgürlük Partisi lideri Heinz-Christian ve Hollanda'daki ırkçı-faşist parti lideri Geert Wilders de benzer açıklamalarda bulundular. Trump'ı ilk ziyaret eden de yine azıllı bir ırkçı olan İngiltere'deki UKIP-Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi

AKP'nin 2017 programı

Sermayenin her türlü ihtiyacını karşılamak için seferber olmuş olan AKP iktidarının bu alanda yaptıkları ortada. İşçi ve emekçilerin alınteriyle dolan devletin para kasaları kapitalistlere sınırsızca açılmış durumda. Hatta ilk elden Erdoğan'ın çağrısıyla patronlara "bu fırsatı kaçırmayın" deniliyor.

Bilindiği üzere Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) ile emeklilik hakkı ortadan kaldırılmaya çalışılırken, sigorta şirketlerinin talanının önü açılmıştı. Böylece sağlık gibi birçok kamu hizmetinden faydalanmak isteyenlerin bu istemleri, yakın gelecekte sigorta şirketlerine yatırılan miktarlar ölçüsünde karşılanacak. Sigorta primi bu "hizmetlerin" ne kadarını karşılıyorsa BES'liler o kadarından faydalanabilecek. Bu haliyle Amerikan tipi sigorta sistemi yürürlüğe girmiş oldu. Örneğin sağlık alanında masraflı olan ameliyatları karşılamayan sigorta primleri nedeniyle emekçiler bu ameliyatları olamayacak, bir nevi ölüme terk edilecekler. 2016 yılında hayata geçirilen bir başka saldırı ise kiralık işçiliğin önünü açan düzenlemeler oldu. Özel İstihdam Büroları'nın artık yasallaşmış olmasıyla birlikte kiralık işçilik devri başladı.

2017 yılında da işçi ve emekçileri daha kapsamlı saldırılar bekliyor. Siyasal alanda baskılarını arttıran AKP iktidarı, sınıfa yönelik sosyal yıkım saldırılarına da hız vermeye hazırlanıyor. Öncelikli hedefi kıdem tazminatı hakkını ortadan kaldırmak olan AKP'nin 2017 programı, kapsamlı saldırı başlıkları içeriyor.

EMEÇİLERİ KÖLELEŞTİRMEK İÇİN "SOSYAL DİYALOG" MEKANİZMASI

Kölelik düzenini pekiştirmek için atılacak adımlar, "sosyal diyalog" mekanizmalarıyla işçi ve emekçilere dayatılmak isteniyor. Kirli icraatlarını önceden bildiğimiz ESK'nin (Ekonomik ve Sosyal Konsey) yapısı değişecek. AKP'nin 2017 programına göre "mevcut sosyal diyalog

mekanizmalarının etkinliğini arttırmaya yönelik olarak ESK yeniden yapılandırılacak." Hükümet, patron ve satılık sarı sendika temsilcilerinin oluşturacağı "sosyal diyalog" merkezi vasıtasıyla işçi ve emekçiler, açık ya da gizli "ikna odalarında" ikna edilmeye, eylemli tepkilerin önüne geçilmeye çalışılacak.

Saldırıları arasında öne çıkan uygulamaların başında ise kıdem tazminatlarının fona devredilmesi, kamuda performans sisteminin hayata geçirilmesi, kamuda çalışma sisteminin değişmesi ve mülakatla atamaların yaygınlaştırılması geliyor.

Cumhuriyet gazetesinin konuyla ilgili yaptığı bir haberde, hükümet yetkililerinin "bireysel hesaba dayalı kıdem tazminatı sistemine yönelik mevzuat çalışması yapılacaktır" dediği belirtiliyor. Hükümet bu saldırıyı hayata geçirmek için tarih de vermiş bulunuyor; 2017 Mart ayı. Böylece diğer saldırıların devamı olarak iş güvencesini kaybetmiş olan işçi ve emekçilerin kıdem tazminatı hakkı da gasp edilecek.

Kamu emekçileri sendikalarının karşı çıktıkları "performans sistemi" de önümüzdeki dönem içerisinde hayata geçirilecek. Yıl sonuna kadar yapılacak bu uygulama için "Performans Değerlendirme Kılavuzu" hazırlanacağı da ifade ediliyor.

Programa göre yıl sonuna kadar tüm kamu kurum ve kuruluşlarında personel sistemi, işe alımdan emeklilik sonrasına kadar tüm süreçler sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda yeniden ele alınacak.

Bu saldırı kamu emekçilerine yönelik gözaltı, tutuklama, görevden alma saldırılarının da asıl amacını göstermektedir. Sermaye devleti olası bir direnişin önünü şimdiden kesmek istemektedir.

Kamu emekçilerinin eleştirilerine karşın kamuya alımlarda mülakat yaygınlaştırılacak. Kamuda işe alımlarda yazılı ve sözlü sınav esas olacak. Bu da yıl sonuna kadar gerçekleştirilecek. AKP ve onunla işbirliği içinde olanlar devlet kadrolarına kendi yandaşlarını yerleştirmeye devam edecekler.

Programda "sivil toplum kuruluşları"nın (bunu demokratik kitle örgütleri ve yandaş STÖ'ler olarak okumak gerekir) hukuki statüleri, kurumsal yapıları, faaliyetleri, kamu kurumlarıyla ilişkileri, finansal kaynakları gibi alanlara yönelik düzenlemeler yapılacağı da belirtiliyor. Bu yolla yandaş olanların önü daha bir açılırken, diğerlerinin faaliyet alanları iyice sınırlandırılacak.

Sonuç olarak AKP'nin 2017 programı işçi sınıfına yönelik yeni bir saldırı programıdır. Sermayenin çıkarları doğrultusunda hazırlanan bu programa karşı emekçiler kendi mücadele programlarıyla çıkmalıdır. Bu, başta üretimden gelen gücün kullanılması olmakla birlikte fiili ve meşru her türlü direniştir. 2017 yılının, sermaye sınıfı ve işçi sınıfı arasında 100 yıl önceki büyük hesaplaşmasına layık bir yıl olması için hem işçi sınıfına hem de sınıf devrimcilerine ve sınıftan yana olanlara önemli görevler düşmektedir.

Ankara İşçi Okulu'nun ilk dersi

Geçtiğimiz ay gerçekleşen Ankara İşçi Meclisi'nde alınan karar doğrultusunda planlanan Ankara İşçi Okulu'nun ilk dersi 13 Kasım'da gerçekleşti. "İşçi Sınıfı Tarihi" başlığını taşıyan ilk dersin sunumunu Prof. Dr. Yüksel Akkaya gerçekleştirdi.

İşçi sınıfının oluşum tarihini insanlığın iki büyük özgürlükten kaçış eyleminden biri olarak tanımlayan Yüksel Akkaya, in-

sanlık tarihi boyunca işçi sınıfının gelişim sürecini ayrıntılı bir sunumla ele aldı. İşçi sınıfı mücadelesinin gelişimi ve temel uğrak noktalarını da ifade eden Akkaya, işçi sınıfının sömürü düzenini yaşanabilir hale getirmek değil, yıkma mücadelesi vermesi gerektiğini ifade etti.

Dünyada işçi sınıfının ve mücadelesinin gelişim süreçlerine dair yaptığı özlü

sunumun ardından Türkiye'de işçi hareketinin gelişim sürecine dair de temel noktaları ifade eden Akkaya, kapitalistler için işçinin bir özne değil nesne olduğunu söyleyerek işçiyi değerli kılanın işçinin kendisine duyduğu saygı olduğunu ve umutlu, güvenli ve öfkeli olmanın gerekliliğini dile getirerek sunumu bitirdi.

KIZIL BAYRAK / ANKARA

Uğur Konfeksiyon hak ihlallerine devam ediyor

Uğur Konfeksiyon yönetiminin yalan ve hileleri bitmiyor. Daralmaya gittikleri bahanesiyle sendikalı işçileri işten çıkartan Uğur Konfeksiyon yönetimi İŞKUR'un işbaşı eğitimi programı kapsamında işçiler çalıştırıyor. Bununla da yetinmeyen fabrika yönetimi gece vardiyasında hiçbir kaydı olmadan yevmiyeli işçiler çalıştırıyor.

Uğur Konfeksiyon bunlarla da yetinmiyor, Güngören şubesinin bulunduğu binaya işçi alımı yaptıklarına dair liste asıyorlar. İşe aldıkları işçileri ise İŞKUR üzerinden alıyorlar. Yani kadrolu işçi olarak değil, sigortasız işçi olarak alıyorlar.

Uğur Konfeksiyon'daki hak ihlalleri bunlarla da sınırlı değil. Dünyaca ünlü Marks&Spencer, Next, Mango, Zara, Paul and Bear, Coton, De Facto gibi markalara üretim yapan Uğur Konfeksiyon bu firmalara verdiği taahhütleri de yerine getirmiyor. Firma denetçileri denetime geldiğinde işçilerin bütün haklarını veriyorlarmış gibi düzenleme yapıyorlar. Kendi fabrikalarında üretme taahhüdünde buldukları ürünleri farklı firmalara fason olarak veriyorlar. Firmaların karşı çıktığı fazla mesai uygulamasını yaygın olarak hayata geçiriyorlar.

Uğur Konfeksiyon yönetimi evraklarda da sahtecilik yapıyor. Zeytinburnu Tercüman Sitesi'nde ofisi olan anlaşmalı avukatları da bu sahtekârlıklara ortak oluyor. Yani görevini kötüye kullanıyor. Görevi yasalar ne gerektiriyorsa onları hayata geçirmek olan firma avukatı (onların deyimiyle arabulucu) işçilere belgeler imzaltatıyor. Yasalar gereği işçilere imzaltılan belgelerin birer örneği işçilere verilmelidir. Fakat vermiyorlar. İşçiler istediğinde ise "bu belgelerin bazıları resmi kayıtlarda gözükmeyen bilgiler içeriyor. Verirsek başımıza bela olur" diyorlar. Yani işçilerin asgari ücret üzerindeki maaşlarını asgari ücretten gösteriyorlar. Ücret farklarını ve diğer ek ödemeleri vb. kayıt dışı ödüyorlar. Hem sigorta priminden hem de işçilerin alacaklarından ek kâr elde ediyorlar. Bütün bunlar arabulucu sıfatlı avukatın bilgisi dâhilinde yapılıyor. Yani hukukçu sıfatlı kişi yasa dışı işleri kılıfına uyduruyor.

Uğur Konfeksiyon'un yalan ve hileleri bunlarla sınırlı değil. Bunlar buz dağının görünen yüzü. Görülmeyen yüzünde hem işçilere hem de ürünlerini ürettikleri firmalara karşı çevirdikleri yalan, hile ve entrikalar var.

“Fiili mücadeleye hakkımızı kazanacağımıza inanıyoruz!”

Tuzla BOMİ Depo'da çalışırken işten atılan Depo, Antrepo, Gemi Yapımı ve Deniz Taşımacılığı Sendikası (DGD-SEN) Başkanı **Murat Bostancı** ile çalışma koşullarını ve direniş sürecini konuştuk.

- Çalışma koşullarınız ve örgütlenme süreciniz hakkında bilgi verir misiniz?

- BOMİ Grup iş yeri Tuzla yan sanayi-de, İtalyan sermayeli Roche alt işvereni. Ben 1 Mayıs'tan itibaren BOMİ Grup'ta çalışmaya başladım. 1 Haziran'dan itibaren ise yan sanayideki depoda çalışmaya başladım. Depoda uzun çalışma süreleri vardı. Esnek çalışma süresi vardı. Sabah saat 08.30'dan gece 23.00'e, bazen 01.00-02.00'lere kadar devam ediyordu. Hafta sonları yine Cumartesi, Pazar çalıştırıyorlardı. Esnek çalışma, aynı zamanda iki tane taşeron firma vardı. Bunlardan birini gönderdiler, halen İdol Grup isimli taşeron firma devam ediyor. Onlarda bu sömürü düzeni daha fazla. Dolayısıyla dediğim gibi, esnek çalışma, taşeron sistemi, içerideki işçilere hakaretler, özellikle kadın işçilere taciz ve mobbing uygulaması dahil olmak üzere birçok baskı vardı.

- Peki size işten atılma gerekçesi olarak ne sundular?

- Beni ilk çağırıldıklarında bir gün önce mesaiye kalmadığım bahanesini gösterdiler. Ama tabii sendikanın genel başkanı ve sendikanın üyesi olduğum, sendika çalışması yaptığım için işten attıklarını zaten deponun koordinatörü Metin Nalbant söyledi. Başka bir deponun müdürü arkadaşımı, "Murat Bostancı sendika başkanı ve sendika üyesi, çalışma yapıyor" diye söylemiş. Başka neden sunsa-

lar da sendikal faaliyetten kaynaklı beni işten çıkardılar.

- Direniş süreci nasıl gidiyor? Bir işçi daha atıldı, onu ne gerekçeyle attılar? Süreç içinde neler yaşandı?

- Diğer arkadaşımız, Pervin arkadaş da performans yetersizliği bahane edilerek işten atıldı. Ama asıl neden sendika üyesi olması ve sendika çalışması yapması. Arkadaşımızı geçen ayın 31'inde işten attılar. Direnişi 15 Kasım itibariyle depo önünden Roche Genel Merkezi önüne taşıdım. Direnmeye burada devam edeceğim çünkü Roche ilaç da işviçre merkezli, Almanya'da fabrikası var. İtalyan BOMİ'yle de alt işveren-üst işveren ilişkisi var. Daha önceden burayla görüşmemiz oldu. Roche ilaç'la geçen Cuma (4 Kasım) görüşmemiz oldu. Kendileri dediler ki bize bir hafta süre verin, bir hafta içinde biz bütün bu problemleri çözeceğiz. Söz verdiler. Ama gelinen noktada hiçbir problemi çözmediler. Sadece söyledikleri şu: "Depodaki taşeron firmaları göndereceğiz, depoda kesinlikle hiç taşeron firma kalmayacak, esnek çalışma yapılmayacak." Onun dışında işten atılanların geri işe alınması, sendikanın tanınması ve diğer taleplerimize yönelik net bir cevap vermediler ve bizi oyaladılar. Biz de direniş alanını buraya taşıdık.

- Direnişi Roche önüne taşıdınız, peki burada neler yaşadınız?

- Buraya geldik, içeri girdik görüşme talebinde bulunduk. İçerideki yetkili bize Özger Günerli'nin yarım saat içinde geleceğini söyledi, ancak 10 dakika sonra tekrar geldi yanımıza, "Özger bey gelmiyor" dedi. Tabii bunu her zaman gö-

rüyoruz, bizi oyaladılar. Biz de sloganlarımızı atarak dışarı çıktık. Güvenlik burada bekleyemeyeceğimizi aksi halde polis çağıracağını söyledi. Biz de "buyurun polis çağırın, biz haklı bir direniş gerçekleştiriyoruz, yasal hakkımız, buranın önünde direnmeye devam ediyoruz" dedik ve güvenlikler de buradan gittiler.

- Direniş sayesinde taşeronların gönderilmesi gibi bir kazanım söz konusu. Ama sendikanın tanınması yönünde şirket olumlu bir adım atacak gibi görünmüyor. Bu konuda neler söyleyeceksiniz?

- Biz dün (14 Kasım) itibariyle yasal işlemleri başlattık. Benimle birlikte atılan arkadaşla avukata vekalet verdik. Bu bir-iki gün içerisinde zaten dava açılacak ama bir taraftan da Roche'un önünde direnişimize devam edeceğiz. Fiili mücadeleyle hakkımızı kazanacağımıza inanıyoruz. Depo içerisindeki arkadaşlarımız, sendikaya üye olan arkadaşlarımız, sendika komitesindeki arkadaşlarımız bir taraftan da örgütlenmeye devam ediyorlar. Kazanana kadar devam edeceğiz.

- İşçi ve emekçilere son bir mesajınız var mı?

- Türkiye'nin birçok yerinde direnen işçi kardeşlerimize selam olsun diyorum. Günsan Elektrik'teki arkadaşların yanına da uğradım buradan onları da selamlıyorum. Türkiye'nin her yerinde direnişte olan arkadaşlarımızı buradan selamlıyorum. Direnmeye devam ediyoruz. Birlikte kazanacağız. Yaşasın sınıf dayanışması. Yaşasın mücadelemiz, direne direne kazanacağız diyorum.

İZBAN'da grev sona erdi

İzmir'de toplu sözleşme sürecinde yönetimin işçilerin taleplerini kabul etmemesi üzerine işçiler 8 Kasım'da greve çıkmıştı. 15 Kasım'da sendikacılar, sermaye devleti temsilcileri ve İzmir Büyükşehir Belediyesi arasında yapılan görüşmenin ardından anlaşma sağlandığı duyuruldu.

İZBAN A.Ş. ile Demiryol-İş Sendikası arasındaki görüşmede ücret ile ilgili alınan kararlar doğrultusunda, ilk yıl için ücretlerde yüzde 15 artış sağlandı. 1. yıl brüt tavan çıplak ücretler ise şöyle: Tekniker 2340 TL; Sürücü 2300 TL; Teknisyen 2075 TL; İstasyon Operatörü 2030 TL; Muhasebe Personeli 1940 TL; Veznedar 1885 TL; Gişe Görevlisi 1885 TL.

Varılan anlaşmaya göre 1. yılın ikramiye ücreti 75 güne çıkarıldı, taban ücret ise brüt 1800 TL oldu. 2. yılın birinci 6 ay ücretlerine önceki 6 aya ait TÜFE oranında artış yapılacak. Ek olarak "Teknisyen" grubuna brüt 75 TL, "İstasyon Operatörü" grubuna brüt 50 TL artış yapılması kararlaştırıldı. İkramiye ise 80 güne çıkarıldı. Ücreti ödenen yemek bedeli günlük 12 TL oldu. İkinci yılın ikinci 6. ay ücretlerine ise önceki 6 aya ait TÜFE oranında artış yapılacak. Ek olarak "Teknisyen" grubuna brüt 50 TL, "İstasyon Operatörü" grubuna brüt 25 TL artış yapılacak. İkramiye ise kistelyevm (çalışılan gün sayısına göre) uygulanarak 85 güne çıkarılacak. Ücreti ödenen yemek günlük 12 TL olacak.

İZBAN daha önce son teklif olarak 1. yıl için yüzde 15 artış teklif etmiş, Demiryol-İş ise yüzde 24 zammı yüzde 22'ye çekerek yüzde 15 teklifinin kabul edilemez olduğunu söylemişti. Ortalama yüzde 18 zam talebiyle masaya oturduklarını savunan Demiryol-İş Sendikası İzmir Şubesi, yüzde 15 ile yüzde 18 arasında ortalama yüzde 16,5 zam aldıklarını aktardı.

Metal işçileri: MESS'i ezdik sıra EMIS'te!

General Electric/Grid Solutions, ABB Elektrik, Schneider Elektrik ve Schneider Enerji fabrikalarında işçiler eylemlerine devam etti. Kimi fabrikada işçiler üç vardiya eylemler gerçekleştirirken kimi fabrikalarda da işçiler farklı eylemlerle taleplerinin arkasından olduğunu gösterdi.

16 Kasım'da yapılan eylemlerde Kartal ABB, Manisa ve İzmir Schneider'a bağlı fabrikalardaki işçilerin daha coşkulu olduğu gözlemlenirken, metal işçileri kararlılıklarını gösterdi.

SCHNEIDER

Schneider işçileri ise uyuşmazlık sonrası gerçekleştirdikleri eylemleri Günsan işçileriyle dayanışma eylemleri ile birleştirerek sınıf dayanışmasını büyüttü. Schneider işçileri fabrika içinde ve dışında gerçekleştirdikleri eylemlerde sıklıkla "Grev, işgal, direniş!", "Sermayeye boyun eğmeyeceğiz!", "Direne direne direnişle zafere!" sloganlarını haykırdı.

OHAL kapsamında General Electric ve Schneider Enerji fabrikalarında işçilerin yürüyüşlerinin engellenmesine, her eylemlerinin polis ablukasında geçmesine karşı da işçiler tepkili. "Hani OHAL vatandaşa karşı değildi" diyerek tepki gösteren Schneider işçileri OHAL'in kaldırılması gerektiğini belirttiler. Taleplerini bir kez daha dile getiren Schneider işçileri insanca bir ücret, insanca yaşamak ve insanca bir toplu sözleşme istediklerini dile getirdi.

GENERAL ELECTRIC

General Electric fabrikasında 16 Kasım'da toplanan işçiler fabrika içinde gerçekleştirdikleri yürüyüşle yaptıkları eylemlerin henüz daha başlangıç olduğunu söyledi. "MESS'i ezdik sıra EMIS'te!", "EMIS şaşırma sabrımızı taşıma!", "Baskılar bizi yıldırılmaz!", "Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiç birimiz!" sloganını attılar.

ABB İŞÇİLERİ

ABB işçileri de her vardiyada yaptıkları eylemlerle kararlılıklarını ve coşkularını göstermeye devam etti. Fabrika içinde kortej oluşturarak toplu yürüyüşler gerçekleştiren işçiler sık sık "Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiç birimiz!", "Üreten bizleriz haklarımızı isteriz!" ve "Zafer direnen emekçinin olacak!" sloganını haykırdılar.

Günsan işçileri üretimi durdurdu

Schneider Grubu'na bağlı olan ve Birleşik Metal-İş Sendikası'nda örgütlenen Günsan işçileri işten atma saldırısıyla karşılaştı.

Sendikanın çoğunluğu sağlayarak yetki başvurusu yapmasının ardından İstanbul Sancaktepe'deki fabrikadan 7 işçinin işten atılmasına işçiler 14 Kasım'da üretimi durdurarak ve fabrikayı terk etmeyerek yanıt verdi. Polisin yığınak yaptığı fabrikaya sendika yöneticileri de gelirken, atılan işçiler gece fabrikayı terk etti.

Manisa Schneider işçileri de işten atma saldırısına karşı yaptıkları eylemlerle arkadaşlarına destek verdi.

2. GÜN

Günsan işçileri 15 Kasım'da da "Atılan işçiler geri alınsın!", "Ya sendika ya direniş!" sloganlarıyla bekleyişini sürdürdüler. Atılan işçiler ise kapı önünde direnişlerine devam etti.

Fabrikada direnişlerini sürdüren işçiler, çay ve yemek molası saatlerinde fabrika bahçesine inerek "Direne direne kazanacağız!", "İnadına sendika, inadına DİSK!" sloganları attılar, daha sonra tekrar fabrikaya geri döndüler. İşçiler "arkadaşlarımız işe alınana kadar direnişini sürdüreceğiz!" diye konuştu. İş çıkış saati

tinde de direnişçi işçiler sloganlarla kapı önüne geldiler. Direniş zaferle sonuçlanana kadar direneceklerini ifade eden işçiler sabah iş giriş saatinde buluşmak üzere fabrika önünden ayıldılar.

Ayrıca gece vardiyasında çalışan işçiler 15 Kasım'da da fabrikaya alınmazken, idari izinli sayıldıklarına dair yazılı belge verildi. Gece vardiyasındaki işçiler "üretim yapmayacağımız için bizleri fabrikaya almıyorlar. Arkadaşlarımız alınana kadar üretim yok" diye konuştu. Atılan tek kadının direnişçi "Kadın işçiler arasındaki dayanışmamız çok güzel. Yıldırılmayacaklar" dedi.

Metal İşçileri Birliği (MİB) de direniş alanında işçilerle dayanışmada bulundu. MİB de direnişe destek için iş çıkış saatinde fabrika önündeydi.

Direnişlerinin 2. gününde de Schneider fabrikasının diğer fabrikalarında çalışan işçiler karton üzerine "İşten atılan işçiler geri alınsın!", "Günsan işçisi yalnız değildir!" ve "Yaşasın örgütlü mücadelemiz!" şiarlı dövizler taşıyarak gerçekleştirdikleri eylemlerle Günsan işçileriyle sınıf dayanışmasını büyüttüler.

Günsan Elektrik işçilerine sınıf dayanışması gösteren bir diğer fabrika ise ABB işçileri oldu. ABB işçileri de "Günsan

ABB sizinle" yazılı pankartla destek oldular.

3. GÜN

Günsan Elektrik işçileri, 16 Kasım'da patron ve sendika arasında görüşme yapılacak olması üzerine üretimi durdurma eylemini sonlandırdı.

Akşam saatlerinde görüşme tamamlanırken ardından yapılan açıklamada patronun "uzlaşma" yanlısı olduğu ileri sürüldü. Henüz net bir tutum ortaya koymayan patronların "yetki belgesi gelsin ondan sonra görüşelim" dedikleri belirtildi.

Atılan işçilerin dışarıdaki direniş coşkulu bir şekilde devam ederken içeride üretim devam etti. İşçiler bir sonuç çıkmazsa tekrar üretimi durdurabileceklerini ifade etti.

Direnişin 3. gününde sabah saatlerinde işbaşı yapan işçiler çay molasında yine bahçeye işten atılan arkadaşlarının yanına indiler. "Direne direne kazanacağız!" sloganları ile bahçede bekleyen işçiler içeride baskıların devam ettiğini ifade ettiler. Montaj bölümünden kadın işçiler baskılara boyun eğmeyeceklerini bir kez daha dile getirdiler.

Bekaert işçileri greve gidiyor

Bekaert fabrikasında süren TİS görüşmelerinde, patronun dayatmaları nedeniyle uyuşmazlık tutanağı tutulmasının ardından devam eden görüşmelerde de sonuç çıkmadı. Uyuşmazlık sürecinde de Birleşik Metal-İş ile görüşmelerini sürdüren Bekaert patronunun görüşmelerde dayattığı sefalet zamlarının üzerine pek çıkmaması nedeniyle 11 Kasım'da fabrikada yapılan arabulucu görüşmesinden de sonuç çıkmamış oldu.

Birleşik Metal-İş Sendikası'nın TİS sürecinin yasal gereği olarak önümüzdeki günlerde grev kararı alması gerekiyor. Uzun süredir fabrikada canlı bir süreç işleten Bekaert işçileri bir an önce greve çıkmak istiyorlar.

Mefro Wheels'te grev kararı

Bilecik'te kurulu Mefro Wheels fabrikasında örgütlü olan Birleşik Metal-İş Sendikası ile yürütülen TİS sürecinde anlaşma sağlanamaması üzerine grev kararı alındı.

TİS maddelerinde yer alan ücret zamlarında yaşanan tıkanıklık sonrası alınan grev kararı, 11 Kasım'da gerçekleştirilen eylemlerle fabrikaya asıldı. Birleşik Metal-İş'in Mefro Wheels ile yürüttüğü TİS görüşmelerinde ücret zamları konusunda saat ücretlerine %8 + 0,70 kuruş zam talep ediliyor.

Mefro Wheels işçileri daha önce Birleşik Metal-İş'in hazırladığı TİS taslağının değiştirilmesi için tepki göstermiş ancak aynı taslak ile masaya oturulmuştu.

İstanbul Üniversitesi direnişi üzerine

Sermaye devletinde yaşanan rejim krizi 15 Temmuz darbe girişimi ile birlikte doruğuna vardı. Bu darbe girişiminin ardından ilan edilen OHAL ile birlikte ülkede darbe koşullarını aratmayan süreçler yaşanmaya başlandı. Her muhalif sesin bastırılmaya çalışıldığı bir döneme girdik. Bu saldırılar gençlik cephesini de vurdu doğal olarak. Üniversiteler bazında bu saldırılar soruşturma-uzaklaştırma terörü şeklinde yansıdı. Gerici-faşist kuşatmanın ilk hedefinde örgütlü, ilerici-devrimci öğrenciler vardı. Bu kapsamda DGB'li bir yoldaşımız da 1 aylık uzaklaştırma "cezası" aldı. Buna karşılık olarak da 3 Ekim'de kapı önü direnişine başladık.

NEDEN DİRENİŞ?

Sermaye devletinin üniversiteleri hedef alan saldırılarının birden fazla amacı bulunmaktadır. İlk olarak üniversitelerden ilerici-devrimci öğrencileri silmek, örgütlülüğünü, siyasal faaliyetini bitirmek istemektedir. Devlet bir yandan baskı ve yasaklamalarla, öte yandan gerici-faşist çeteleri besleyip palazlandırarak örgütlü mücadeleyi ezmeye çalışıyor. Bu yolla öğrenci kitlelerine "eğer biat etmezsen, kafanı kaldırırsan bu üniversitede barınamazsın" mesajı vermektedir.

3 Ekim'de başlattığımız kapı önü direnişi de bu noktada anlamını buluyor zaten. Direnişimizle devletin sindirme-ezme politikasına karşı üniversiteyi terk etmeyerek "üniversiteler bizimdir!" sloganının yaşamdaki maddi karşılığını üretmiş olduk. Onların verdiği cezayı bir anlamda hükümsüz kıldık. Bu açıdan biz de diğer öğrencilere bir mesaj veriyoruz aslında: "Kafamızı eğip gitmekten başka bir yol daha var, direnmek!" Hele de OHAL'in ilan edildiği bir dönemde saldırılara karşı direniş tutumu daha farklı bir anlam kazanıyor. Çıkan en ufak bir sesin bile boğulduğu, herkesin bir anlamda sindiği bir dönemde "OHAL'de direniş!" dedik. OHAL karanlığının içinde her gün o üniversite önünde umudu büyüttük biz aslında. Bu koşullarda "direneler de var" demiş ve göstermiş olduk.

SÜREÇ İÇİNDE YAŞADIĞIMIZ SALDIRILAR

Direnişimiz boyunca -basın açıklamaları yaptığımız günler dışında- her gün polis saldırısına uğradık, gözaltına alındık. Gözaltında ırkçı müzikler dinletmekten fiziki şiddet ve tacize, ölüm tehdidine kadar fiziki ve psikolojik işkenceye

uğradık. Bizler zaten bu direnişe başlarken tüm bu saldırıları göze almıştık. Bu işkenceci-katliamcı devlet geleneğini iyi tanıyanlar olarak şaşırarak ve yılmak bir yana, her gözaltı saldırısının ardından daha büyük bir kararlılık ve meşrulukla gittik o alana.

DAYANIŞMANIN SINIRI, DİRENİŞİN SINIRSIZLIĞI

Bu anlamda direnişimiz salt bir üniversiteye alınma talebiyle sınırlanmadı, toplumun tümüne yönelik gerçekleşen saldırılara karşı konulan bir irade ve aynı zamanda izlenmesi gereken yolu gösteren bir örnek oldu. Bir yandan her gün üniversite önünde bildirimlerimizle öğrencilere dönük bir çalışma yürütürken bir yandan da haftada bir gerçekleştirdiğimiz basın açıklamalarıyla direnişimizin güncelle bağına kurduk, bu açıklamalarda gündemde olan sorunlara, saldırılara değindik. Baskı ve gerici karşıtı örgütlenmesi gereken süreci pratiğimizle gösterdik.

İstanbul Üniversitesi (İÜ) ana kapısının önünde böyle bir süreç işletirken, okulun içine yönelik de çalışmalarımız oldu. Direnişin ikinci haftasında "Direnişin Sesi" bültenini hazırladık. Ayrıca üniversite çevresine yazılamalar yaparak direnişi öğrencilere duyurmaya çalıştık. Her gün yaşadığımız polis saldırısı nedeniyle öğrencilere doğrudan, direniş sırasında ulaşma olanağı bulamadığımızdan bu araçlar önemliydi. Ayrıca sosyal medya, daha özelinde de Twitter üzerinden daha farklı ve geniş kesimlere ulaşabilme imkanı bulduk.

Çalışmamızın kendi sınırlarında elbette daha farklı bir süreç işletilebilirdi. Üniversite gençliğine tam temas edememek, dışımızdaki siyasal unsurları harekete geçirememek gibi birçok nokta direniş süreci öncesi önümüzde duran gerçekliklerdi. Ancak tüm bunlara rağmen direniş tek yoldu. Çünkü tüm bu saldırılar karşısında göstereceğimiz duruş, bizi üniversitedeki direngen ve ileri unsurlara ulaştırmanın bir yolu olacaktı. Elbette bir de önemli bir politik mesajı bulunuyordu: Her gün gözaltına alsan, işkence yapsan da "vazgeçmiyoruz!"

Direnişimiz boyunca gerek sendikalarından, gerek diğer siyasetlerden, gerekse de akademisyenler cephesinden herhangi bir destek görmedik. Elbette ki bunun anlaşılır nedenleri var. Zira biz direnişimizin daha başında bu direnişin devrimci samimiyet taşıyan herkeste bir

umut ve heyecan yaratırken, diğerlerinde ise müthiş bir korku yaratacağını biliyorduk.

Aynı saldırıları yaşadığımız, tıpkı bizim gibi soruşturma ve ihraç saldırılarıyla bir bir tasfiye edilen akademisyenlerden somutunda bir destek göremedik. Aslında yapılması gereken artık destek olmaktan çıkıp, omuz omuza mücadele etmek olmalıydı. Bir noktadan sonra direniş bir turnusola dönüştü, politik tutumların göstergesi haline geldi. Sonuç olarak aynı saldırıların hedef noktasıyız. Birkaç hocamızın manevi desteğini alsak da, birçoğu çeşitli gerekçelerle yanımızda olmayı açıktan reddetti.

Gelelim Eğitim Sen'e. Sendikal mücadelenin geldiği düzeyi biliyoruz, sınırlarını ve durumunu da. Fakat direnişimiz karşısındaki tutumları sadece bu durumla izah edilemez bir yerde duruyordu. Örneğin Eğitim Sen 6 No'lu Şube'nin Şişli Kent Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen gecesinde söz hakkı vermeme tutumunu "gündemlerinin farklılığı ve yoğunluğu" ile açıklamaya çalıştılar.

Ardından Eğitim Sen 6 No'lu Şube ile görüşmeye gittiğimizde, Görkem Doğan ile yaptığımız görüşmede "Direniş sürecinde diğer siyasetler ve arkadaşlarınızdan destek bulamamışsınız", "Siz direniş bireysel olarak yapsanız da arkanızda bir örgüt var", "İnsanları reformist diye eleştiriyorsunuz", "Biz de gözaltına alındık", "Karşımda üniversite dönemindeki hiçbir şeyi kabul etmeyen, hararetle tartışan kadın arkadaşları görüyorum sanki", "Bunları yazarsınız, zaten her yere yazıyorsunuz" diyerek bahaneleri bir tarafa bırakıp, açıktan ideolojik ve siyasal çizgimiz sebebiyle direnişimizin yanında olmadıklarını söylemiş oldular.

Sendikaları siyasetlerin arka bahçesi olarak kullanan anlayış ve temsilcilerine üzümlerle söylüyoruz ki, karşılarında bizleri görmeye devam edecekler. Kamu emekçilerinin mücadelesini salon etkinliklerinden ve basın toplantılarından öteye taşı(ya)mayan bu reformist ve bürokratik zihniyet ezilmeye mahkumdur. Gerek bizi üniversite dönemlerindeki arkadaşları ile karşılaştırıp "sekte"likle yaftalayan, gerekse de politik çizgimizi hedef alanlara cevabımız çok net: "Sekte"lik denilen şey ısrar ve irademizdir. Ki ilkelere bağlı bir politik süreç örmekten uzak olanların kavrayamayacağı bir duruştur. İçki masalarında süreç örgütleyen, kafa kol ilişkisi ile sendika yönetenlerin sokaktaki bir mücadeleye doğrudan destek olmasını beklemiyoruz.

Arkamızdaki, içimizdeki, yanımızdaki örgütü, örgütün kararını sorgulayanlara birinci cevabımız örgüt biziz! Örgütlü mücadele karşısında bu bürokrat takımının dili, devletin dilidir. İkincisi biz bu cezaları örgütlü olduğumuz için alıyoruz, limon satarken değil. Örgütlülüğümüz bizim onurumuzdur, özgürlüğümüzdür.

Bir çift lafımız da destek olur gibi görünüp de olmayan "dost"larımıza. Gün geldiğinde, korkuları gerçek olduğunda, yani kaybedecek bir şeylerinin kalmadığını gerçekten gördüklerinde yine beraber direneceğiz. Bizler tarihsel misyonumuzun farkındayız, duygusal tepkilerle hareket etmiyoruz. Ancak bu süreçte açıklan destek olmamanın cezasını, boyunlarımızdaki utançla taşıyacaklar.

***

Bunun dışında Yıldız Teknik Üniversitesi'nde (YTÜ), Kartal'da, İzmir'de, ve Güney'de yoldaşlarımız yaptıkları eylem ve faaliyetlerle direnişimizin sesini kendi yerellerine taşıdılar. Bu gerek direniş politik etkisinin genelleştirilmesi açısından gerekse direnişte yarattığı moral açısından önemliydi.

Ayrıca "yolumuz işçi sınıfının yoludur" dediğimiz evrede direnişimizin en anlamlı yanlarından birisi de, sınıfın eyleme çıkmış kesimleri ile dayanışma içerisinde olmak idi. Direnişin sesini taşımak ve dayanışmak amacıyla birçok ziyaret gerçekleştirdik; Bakırköy'de grevdeki belediye işçilerine, Avcılar Belediyesi önünde aylarca direnen işçilere, Uğur Konfeksiyon direnişine, BOMİ depo önünde tek başına çadır kuran DGD-Sen üyesi direnişçi işçiye, İÜ Çapa Eğitim ve Araştırma Hastanesi önünde direnen Cemal Bilgin'e...

SON SÖZ

Bu direniş aslında dönem şiarımız olan "Geleceğimizden ve özgürlüğümüzden vazgeçmiyoruz"un somuttaki karşılığıydı. Burjuva yasalarındaki hak kırıntılarının bile ortadan kaldırıldığı, ses olmaya çalışan basın-yayın kurumlarının susturulduğu, işçi-emekçilere, gençliğe büyük bir iktisadi ve sosyal yıkım saldırılarının dayatıldığı bir süreçte direnmekten başka bir çıkış yolunun olmadığını pratikte göstermiş olduk. Sıra üniversite içerisinde gençlikle buluşup kitlesele direnişlerle umudu büyütmede. "Bekle bizi İstanbul!"

İSTANBUL DEVRİMCİ GENÇLİK BİRLİĞİ
(Ekim Gençliği'nin
15 Kasım-15 Aralık tarihli
165. sayısından alınmıştır)

20 Kasım Uluslararası Çocuk Hakları Günü

Kapitalizm ve çocuk

"Aynı evrende yaşamamalı cellatlar ve çocuklar;
Ya ölmeli cellatlar,
Ya da hiç doğmamalı çocuklar..."
Ernesto Che Guevara

Emperyalist-kapitalist sistem döne döne sömürü, katliam ve savaş üretirken bu barbarlık düzeninin sözcüleri karşımıza geçip sahte gülücükler eşliğinde yalanlar savurmaktadır. İkiyüzlü karakterini her alanda icra eden emperyalist-kapitalist sistem en çok da insani değerler söz konusu olduğunda kirli bir maskenin ardına gizlenerek toplumu manipule etmeye çalışmaktadır. Büyülü bir huşu içinde, gerçekte içini boşaltıp ayaklar altına aldığı değerleri göklere çıkarmaktan geri kalmayan bu köhne sistem, 20 Kasım Uluslararası Çocuk Hakları Günü'nde bir kez daha şatafatlı törenlerle karşımıza dikilmeye hazırlanıyor.

***

Gölgesini satamadığı ağacı kesen kapitalist sistem, toplumun sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi haklarını bir bir budamakta, insani olan her şeyi değersizleştirmektedir. Milyarlarca insanı kendi krizlerinin girdabında yıkıma uğratan kapitalizm, çocuklara dahi yaşam hakkı tanımamaktadır. Çocukların emeğini, bedenini kendi emelleri uğruna kullanmaktan ve gerektiğinde çocuk-kadın demeden katletmekten geri durmamaktadır. Tecavüze uğrayıp katledilen 3 yaşındaki İrmak, balık çaldığı için hapse atılan çocuklar, havan topu mermileriy-

le parçalanmış Ceylan, iş cinayetlerine kurban giden küçük işçiler, küçük yaşta evlendirilen kız çocukları, sokağa çıkma yasaklarında devlet terörünün kurbanı olan ve cenazesi buzdolaplarında saklanan bebekler, bedenine yaşından çok kurşun isabet eden Uğur ve nice küçük çocuk kapitalizmin gerçek yüzüne ayna tutmaktadır.

1989 yılının 20 Kasım'ında Birleşmiş Milletler (BM) tarafından ilan edilen çocuk hakları sözleşmesinde yer alan maddeler, "çocuklar için yapmayacaklarımız ve önlemeyeceklerimiz" listesi olarak

hayat bulmuştur. Zira kapitalist sistemde çocuklar için sıralanan yaşam, eğitim, sağlık, barınma gibi en temel haklar, bu düzende çocuklarımızın erişemeyeceği yerlerde saklanmaktadır. "İhlal"ler listesinde yer alan çocuk işçilik, çocuk gelin, şiddet, cinsel istismar, fuhuş, uyuşturucu, cezaevi ise rengarenk şekerlemişçesine çocuklarımızın önüne saçılmaktadır.

ÇOCUKLARIMIZ İÇİN DAHA FAZLA MÜCADELE!

Bu kabustan uyanmak için Che'nin şiirinde dediği gibi iki seçenek bulun-

maktadır: "Ya ölmeli cellatlar ya da hiç doğmamalı çocuklar." Che, yaşamı ile bu iki seçenekten hangisinin seçilmesi gerektiğini de göstermiştir. Kapitalist sistem alaşağı edilmeden çocuklar için güzel günler düşlemek boş bir hayaldir. Bu nedenle, çocukların kırmızı elmalar gibi gülebildikleri günler işçi sınıfının kapitalizme karşı vereceği devrimci mücadelenin içerisinde gizlidir. Kabustan uyanmak ve çocukların en güzel düşlerini gerçek kılmak işçi sınıfının nasırlı ellerindedir, ikiyüzlü kapitalist efendilerin imzalarını taşıyan sözcük yığınlarında değil!

Bataklığı kurutmadan sinekleri yok edemeyiz!

Geçtiğimiz günlerde Adıyaman Gerger İmam Hatip Lisesi'nde bir hademenin 76 çocuğa cinsel istismarda bulunduğu haberini okuduk. 4 senedir okulda hademe olarak görev yapan ve çocuklarla aynı yurttan kalan M.S.G.'nin çocukları yıllarca taciz ettiği ortaya çıktı. Bu haberin devamı ise artık şaşırmadığımız bir şekilde devam ediyor. Bu istismarı önce okuldaki bir öğretmen yakalıyor ve şikayette bulunuyor, sonrasında öğretmen açığa alınıyor. Ardından okul idaresinin olayın üstünü örtme çabalarının sonucu olarak M.S.G. üç kere farklı okullara atanıyor, görev yeri değiştiriliyor. Son olarak tekrar Gerger İmam Hatip Lisesi'ne dönüyor. Bu olayın duyulmasını sağlayan ise yerel bir haber

ajansı: Gerger Fırat. Haberin girildiği gece, haberi yapan muhabirin evi polislerce basılıyor, haberi silmesi isteniyor. Muhabir haberi siliyor fakat sonrasında tekrar giriyor. Şu an konuya ilişkin yayın yasağı getirilmiş durumda ve Gerger Fırat'a erişim engeli var. Elimizdeki bu verilere baktığımızda dahi düzen hukuksal olarak bir şey beklememek gerektiğini anlıyoruz.

Çocuk istismarı kapitalizmin her şeyi meta haline getirip pazarlama çabasının sonucu olarak bir salgına dönüşmüş durumda. Tamamen yoz bir ahlak anlayışı barındıran kapitalist sistem toplumu büyük bir çöküşe sürüklüyor. Bu düzende çocuklara yönelik cinsel istismar, kadına yönelik şiddet, taciz-teca-

vüz olayları rutin ve sadece sayısal bir veri. Kapitalist sistemin bu çürümüşlüğüncü dinci gericilik besleyip palazlandırıyor. Bu pisliğin içinden bireysel çabalarla çıkmak ise mümkün değil. İstismarcıyı şikayet eden öğretmenin açığa alınması bile bunun bir kanıtı.

Bugün mülteci kamplarında tecavüze uğrayan bebekler, eğitim kurumlarında, gerici yurtlarda cinsel istismara uğrayan çocuklar, fabrikalarda emek sömürsüne maruz kalan çocuk işçiler iyi niyetli bireysel çabalarla değil, kapitalist barbarlığın yıkılıp yerine çocukların özgürce türkülerini söyleyeceği sosyalizmin kurulmasıyla kurtulacaktır.

Y. LEVLA

19 Kasım 2009'da polis kurşunuyla katledilen TKİP militanı Alaattin Karadağ'ı
ölümünün 7. yılında saygıyla anıyoruz...

Devrim şehitleri ölümsüzdür!

Alaattin'e...

“Çıkar gelir”

Vurulduğun sokak, düştüğün kaldırım,
alından akan kan..

Dudağımızdan sızan gülüştür zaman
İhtilalci gülüşler taşıyoruz şimdi
fabrikalara,
İşgalci birlikler salıyoruz yasaklı
meydanlara

yıkıp yıkıp, yeniden yapıyoruz
şu sol yanımızda saklı duran cevheri
soluğunla ısıtıp buzullara fırlatıyoruz.

Taşların taşlarla imtihanından, ateşin
keşfine
prangalar, lahitler, göçebelikler,
sürgünler...

Dostu düşmandan ayıran
Prometeus'un ateşine
arka verip, “yeraltı nehirlerinden akan
bir asi”yi
uğurluyoruz.

Şimdi salınmalı o büyük kentler,
meydanlardan gürül gürül akan işçi
sesleri
zaptedilen alanların, zaptedilemeyen
gülüşleri...

Zamanın hafızasında
setleri yıkan iradesiyle
“yeraltından taşan bir Asi” kalacaktır..
Korkmasın dost, tasalanmasın!
Proleter mayanın temsilcisidir
yoldaşımız,
darda bir dost,
harda bir savaş,
nerede bir sınıf görse
göz bebeğimizden “çıkar gelir”.

G. Umut